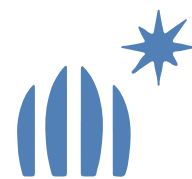

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLI | NÚM. 2106
2,90 € | 2 FEBRER 2020

Mn. Jordi Callejón durant una celebració a la parròquia de Sant Jaume de Salt.

EN PRIMER PLA (8-11)

Parròquies amb nova vida

Testimonis de preveres joves que han
revitalitzat les seves esglésies

P. 38-39

Els eixos
del Concili
català,
segons el
cardenal
Martínez
Sistach

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

Edició paper 145€

Edició digital 90€

Edició en català

Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

Únic pagament per any

Dos pagaments semestrals

Xec nominatiu que adjunto

Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meva subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

DATA (DD/MM/AA)

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

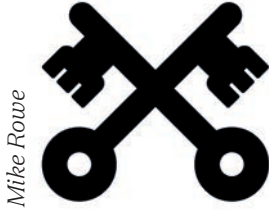
08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

Pau entre els Papes

Darrerament alguns mitjans de comunicació han divulgat articles d'opinió sobre preteses dissensions entre el papa Francesc i el seu predecessor el papa emèrit Benet, fins al punt que algun mitjà ha arribat a parlar de «guerra entre Papes».

En el seu dia es va parlar molt de la renúncia de Benet XVI: un fet històric gairebé excepcional que es va produir inesperadament el 28 de febrer del 2013. No es va parlar tant, però, d'una altra renúncia no menys delicada de Joseph Ratzinger: el fet de no tornar a la seva Baviera natal. Era ben humà que un home que estava a punt de complir 86 anys, després de la càrrega de quasi vuit anys de pontificat, desitgés tornar al seu poblet de Marktl a pregar, llegir, escriure i també a tocar el piano i a brindar amb cervesa, com feu quan va complir 90 anys. I a conuiu o, si més no, a conversar llargament, amb el seu germà George que viu a Pentling, prop de Ratisbona, a una hora i mitja amb cotxe des de Marktl. Però Benet renuncià a tornar i se'n va anar a viure una vida de solitud i silenci al monestir de clausura Mater Ecclesiae, dins del recinte del Vaticà. Així evitava que la seva llar bavaresa es convertís en un focus de pelegrinatge de devots descontents i es creés a l'Església una situació semblant a la del Cisma d'Oc-

cident, amb un Papa a Roma i un altre a Avinyó.

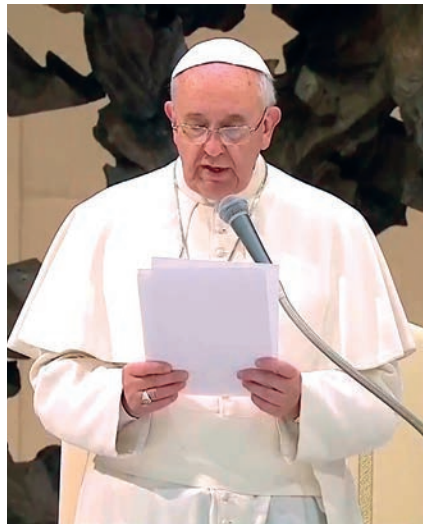
És sabut que la realitat és que els dos Papes es veuen sovint, que Francesc valora la presència propera del Papa emèrit i que ha arribat a dir públicament que tenir a Benet al Vaticà era com tenir «un avi savi». La lleialtat de Benet envers Francesc es va fer palesa quan fa un temps cinc cardenals van anar a expressar-li les seves reserves envers Bergoglio. Hom diu que Benet, amb enginyosa lleialtat, els va dir: «Ah, volen parlar amb el Papa?» I allí mateix el va trucar per telèfon.

La pel·lícula *Els dos Papes* (*The Two Popes*) de Fernando Meirelles interpretada magistralment per Anthony Hopkins (Benet) i Jonathan Pryce (Francesc) mostra com dos homes de trajectòries vitals i manera de pensar i de sentir diversa arriben a ser amics més enllà de les diferències. Però sembla que això ha molestat els sectors més conservadors de l'Església i han utilitzat el llibre del cardenal guineà Robert Sarah *Des del més profund dels nostres cors* (que s'equivoca en presentar com a coautor el Papa emèrit quan aquest només en va fer el pròleg) per inventar una mena de cisma entre els Papes que en realitat no existeix. Però la polèmica ja està servida i només cal preguntar-se a qui beneficia.

Contingut

- 03**
Editorial
- 05**
La setmana
- 06**
Opinió
- 08**
En primer pla
- 13**
Vida eclesial
- 23**
Opinió
- 24**
Reportatge
- 28**
Carta dominical
- 30**
Bíblia
- 32**
Litúrgia
- 34**
Espai lectors
- 36**
Cultura
- 46**
Agenda
- 47**
Des del carrer

Missatge del Papa al Fòrum de Davos

PÀGINA 14

36 El món de les campanes

Amb la mirada posada a Haití

PÀGINA 24

Carta pastoral del bisbe Taltavull

PÀGINA 16

47
Manuel
Lecha

La setmana en tuits

BRIAN CUTTS @BRIAN_EBRE

Físic

Durant anys no s'ha fet res. Ara tampoc es farà el que cal. El Delta només «sobreviurà» si hi ha un equilibri entre la seva força natural (basat en aigua + sediments) i la força de la natura, un equilibri canviant (segons clima / temps), però real

OT MANRESA CATALÀ @MANREOT

Periodista

Una persona que s'estimi la cultura i el seu poble com en David el monestir de Poblet. Que les coses més boniques són al costat de casa i no ho sabem #Vimbodí-TV3

MONS. LUIS ARGÜELLO @MONSARGUELLO

Secretari general de la Conferència Episcopal Espanyola

Els fills no som propietat dels pares, encara menys de l'Estat! Tampoc som propietaris del nostre cos. No som coses. Ser fill suposa participar d'un vincle, fruit i origen d'altres vincles que, respectats i harmonitzats, fan possible el bé comú, personal i social

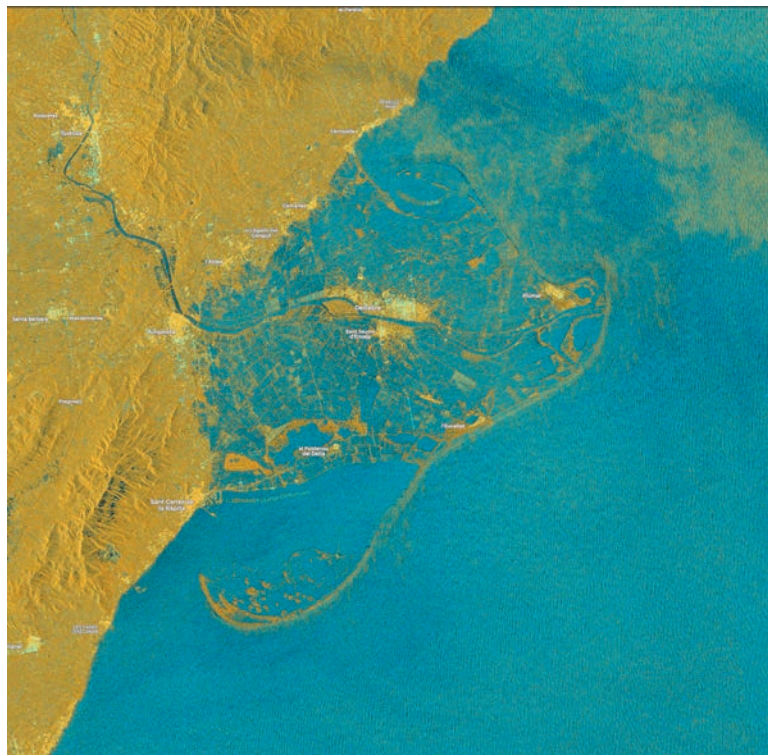
MCARMEN DE LA FUENTE @MCDELAFUENTE

Directora de la Fundació Migra Studium

Mentre no aconseguim tancar els CIE, serem aquí, acompanyant la vida de les persones internes #CIEsNo

Zoom

EDUARD BRUFAU

La borrasca Glòria ha tingut efectes devastadors. El vent i la pluja han arribat a intensitats inusuals i han provocat desperfectes fins ara mai vistos. Un dels llocs més afectats és el Delta de l'Ebre, com es pot veure en aquesta imatge de satèl·lit, que ha quedat inundat per la combinació d'aigua de la pluja i del mar. Els experts vinculen aquest fenomen amb l'escalfament global i alerten que situacions extremes com aquesta podrien ser més freqüents d'ara endavant.

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

Reptes de l'educació

Oferim els dimecres, a les 20 h, una hora setmanal sobre educació, amb Jordi Cabanes i Raül Adames. És l'espai *L'hora del pati*, que aborda el tema de manera concreta i tècnica, pensant en tothom però especialment en els professionals del sector. Amb vocació de punt de trobada, Cabanes obre el programa amb un comentari per estimular el pensament i la reflexió. El 22 de gener parlava de la dimensió educadora «dels fracassos i les desgràcies, que sempre arriben i ofereixen un missatge».

En la mateixa edició, el president d'E-Cristians, Josep Miró i Ardèvol, explorava el diàleg de la concepció cristiana amb el món com un potencial per al creixement de la persona. La professora Marta Albaladejo, dins del bloc de recomanacions, presentava el *coaching* com «una metodologia per acompanyar i aconseguir que cadascú busqui la pròpia manera d'assolir objectius». D'altra banda, el 15 de gener, el protagonista era el bisbe de Solsona, Xavier Novell, que presentava la nova evangelització com un repte «sobretot per als pares que tenen entre 30 i 45 anys i estan estalberts a la diòcesi».

L'efemèride de la setmana

9 de febrer del 2003: mor a Sant Cugat el pare jesuïta Miquel Batllori.

MIRADA AL MÓN

El llegat d'Isa Solá

El 12 de gener del 2010 la terra va tremolar a Haití amb una violència devastadora. En menys d'un minut tot es va ensorrar. Només van quedar cadàvers, ferits i ruïnes. La religiosa de Jesús-Maria Isa Solá portava poc més d'un any vivint a Port-au-Prince, la capital. Treballava de valent en el camp educatiu i sanitari (escoles, clínica mòbil, formació professional...) y transmetia confiança a una comunitat fuetjada reiteradament per les inclemències del clima, la corrupció i el desgovern.

La missionera barcelonina va relatar dies després de la catàstrofe com va sobreviure al terratrèmol

ÀNGEL MIRET
Advocat

El programa *Sense Ficció* de TV3 ha emès un reportatge sobre el Pare Jony, nom artístic del capellà Joan Enric Reverté, que va tenir una certa notorietat mediàtica i artística a primers d'aquest segle. El Pare Jony lluïa aleshores una llarga melena, cantava i vestia com les estrelles de rock —sempre, però, portant el *clergyman*— i s'acompanyava de tota la parafernàlia característica d'aquest estil musical. Les lletres de les cançons eren d'inspiració clarament cristiana, fins al punt que l'any 2010 va celebrar una missa *after hours*, plena aquell dia de gom a gom, a la catedral de Tortosa.

Actualment, el Pare Jony ja no exerceix el sacerdoci. El seu aspecte és del tot corrent i treballa en una ONG a Grècia que acull dones refugiades embarassades o amb fills

La missionera barcelonina va relatar dies després de la catàstrofe com va sobreviure al terratrèmol. Aquesta experiència la va transformar. Va patir amb els haitians la fam, la manca d'aigua i de sostre. Va viure al carrer amb ells. Va veure aquest poble tan castigat mirar el cel i aixecar els braços per donar gràcies. I, amb llàgrimes, va escriure que va ser aleshores, entre les runes, on realment va trobar Déu.

D'aleshores ençà, imbuïda de la fortalesa dels supervivents, va treballar de valent com a infermera assistint molts ferits. Va tenir la idea de crear un taller de pròtesis per reparar els cossos de tants infants i adults mutilats pels esfondraments. Ho va fer en un temps rècord gràcies a les ajudes solidàries que va rebre de la seva congregació i la

MEY ZAMORA

Periodista, autora de «Lo que no se da se pierde» (Plataforma)

seva família. El taller Sant Josep ha retornat membres i dignitat a moltes persones.

Isa Solá va ser assassinada el setembre del 2016 al centre de Port-au-Prince quan tenia 51 anys. Tot el que ella va sembrar en aquesta terra erma ha brotat. La seva missió continua de la mà d'altres religioses, dels sanitaris i educadors que van compartir-hi experiències, i de totes aquelles persones que es van il·luminar amb el seu ampli somriure. També ens va deixar els seus escrits, les seves fotografies i la seva música. La seva mort ha descobert a molts la grandesa d'aquells que, lluny de casa, es lliuren als altres. Les seves cendres descansen a Haití, com ella volia. Adoben l'esperança d'un poble que deu anys després del sisme continua lluitant per la vida.

LA SAL DE LA TERRA

Pare Jony

petits. A l'entrevista que li fan diu que intenta fer el bé i treballar per ajudar totes les persones, especialment les més necessitades. La seva mirada és seriosa i trista.

Tot i que en el moment àlgid de la seva fama, el fenomen no em va interessar gaire, el reportatge m'ha fet pensar en la importància que els bisbes i els preveres s'interroguin constantment sobre la *forma* en què s'han de comunicar amb els fidels. El papa Francesc es referia

En la família que constitueix l'Església em sembla que la comunicació és inadequada per a la gent jove

recentment a la necessitat de comunicació en el si de la família. En la família que constitueix l'Església em sembla que la comunicació és inadequada per a la gent jove. Agraï o no, el jovent té unes maneres de comunicar-se i d'interrelacionar-se diferents de les habituals a l'Església. Les misses en són sovint un exemple: falta dinamisme i energia. El format cal modificar-lo, sense perjudici del missatge evangèlic, que és vigent, transformador i engrescador, també per als joves. Una primera explicació d'aquesta realitat és que molts capellans són grans. Però això és un altre tema.

El Pare Jony crec que ho va entendre així i va intentar amb bona voluntat, i pitjor o millor fortuna, aportar-hi alguna solució. Bona sort, Joan Enric!

UN NOU LLINDAR

Elogi a la Vida Consagrada

SEBASTIA
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

El lema per a la celebració de la Vida Consagrada convida a contemplar-la des de la seva radicalitat evangèlica i veure-la com «esperança d'un món que sofreix». El papa Francesc té un pensament entranyable quan parla de la santedat i fa l'elogi dient que li agrada veure la santedat en el poble de Déu pacient i entre altres testimonis es fixa en «les religioses ancianes que continuen somrient» (GE 7). «En aquesta constància per tirar endavant dia a dia, hi veig la santedat de l'Església militant. Aquesta és moltes vegades la santedat "de la porta del costat", d'aquells que viuen prop de nosaltres i són un reflex de la presència de Déu, o, per fer servir una altra expressió, "la classe mitjana de la santedat".»

Contemplar la Vida Consagrada és projectar sobre ella una visió d'esperança que s'irradia i es fa present en els llocs on les persones passen per més necessitat. Són els consagrats i consagrades que fan arribar aquest alè de vida a hospitals, a col·legis, a parròquies, a malalts a casa seva, a ancians, a llocs insospitats on potser ningú no sol arribar. Són esperança d'un món que sofreix, però compartint-hi amb ell el propi sofriment. Aquí no hi ha remunera-

Tot és gratuïtat, entrega sense esperar res a canvi, actuant amb l'única força i credencial de l'amor

ció econòmica, ni cursa frenètica per aconseguir l'èxit o competitivitat professional, no! Tot és gratuïtat, entrega sense esperar res a canvi, actuant amb l'única força i credencial de l'amor. Per això, mereix el millor elogi.

Ho he escrit així en la meua recent carta pastoral: la vida consagrada és un do per a l'Església, i ho és en l'Església particular, on encara es percep més la riquesa espiritual de la seva presència evangèlica. Sempre hauré d'agrair aquest do que Déu fa a través de persones que han entregat i estan entregant tota la seva vida a servir els germans des dels diferents carismes dels quals la història és testimoni i en dona notícia constant. La vostra presència mitjançant la vida contemplativa, actius i actives en els camps de l'educació i la sanitat, especialment amb l'atenció als més pobres, entre ells els malalts, els infants i els ancians, és presència del Senyor encarnada en tantes realitats humanes que necessiten acollida, compassió, remei i acompanyament.

Parròquies revitalitzades

**Diversos mossens joves aconsegueixen
reanimar les seves parròquies amb la
nova evangelització**

Mn. Mateu impartint una xerrada durant un dels sopars Alpha que s'organitzen a la parròquia de Riudoms.

JOSEP MATEU
«Podem trobar tant casos de mossens joves que bloquegen, com preveres grans que col·laboren i ajuden»

La situació d'envelliment que viuen algunes parròquies del nostre país és una realitat a la qual l'Església ha de fer front si vol seguir evangelitzant i acollint nous feligresos. Cada vegada és més habitual veure com la vitalitat que caracteritzava les parròquies ha anat desapareixent amb el pas dels anys, fins al punt que els diumenges algunes esglésies estan pràcticament buides. Aquest fet, que podem atribuir a factors molt diversos, ha posat en alerta molts rectors que, generalment saturats de feina, no han pogut fer res per evitar que tant els adults com els infants abandonin les parròquies progressivament.

Lluny de resignar-se, hi ha alguns mossens, la majoria joves, que aconsegueixen revertir aquesta situació. Utilitzant mètodes més adequats a les necessitats de la societat actual, aquests preveres han arribat a revitalitzar les seves parròquies, no només estabilitzant el nombre de feligresos sinó fins i tot en alguns casos augmentant-lo considerablement. A través del seu testimoni descobrim com alguns pobles han passat de tenir una parròquia que estava a punt de desaparèixer

a una que ha recuperat la seva vitalitat i fins i tot ha propiciat que molta gent que l'havia abandonat hi tornés per celebrar la bona nova de la salvació de Crist.

Riudoms i Montblanc, un exemple a seguir

Mn. Josep Mateu, amb 40 anys, és el delegat de Joves de l'arquebisbat de Tarragona, i des de fa vuit anys és el rector de dos municipis del Baix Camp, Vinyols i els Arcs i Riudoms. En aquest últim hi trobem un clar exemple del que suposa reanimar una parròquia pràcticament morta, ja que en el moment de la seva arribada a Riudoms la situació era alarmant: «Quan vaig arribar em vaig trobar una típica parròquia de poble amb pocs feligresos, on pràcticament no hi havia joves, no es feia catequesi de Confirmació i l'equip de catequesi per a infants estava molt envellit.»

Davant d'aquesta realitat, el primer que va fer Mn. Mateu va ser crear un Consell parroquial per analitzar tots els aspectes que s'havien de millorar. En un primer moment, el

Consell va aconseguir implantar de nou la catequesi de Confirmació, i fa quatre anys van prendre la decisió d'implementar un mètode de formació catequètica anglosaxó que ha convertit la parròquia en una referència a la zona: el Life teen i l'Edge. El resultat, com explica Mn. Mateu, va ser molt positiu: «Ara cada setmana ens venen més de 60 adolescents, i comptem amb un equip de 10 animadors universitaris, que fins ara no estaven vinculats a la parròquia.» Aquest canvi de mètode va ser una de les claus a l'hora d'apropar els joves a l'Església, i fins i tot va permetre la creació d'una pastoral de Joves. Actualment, cada any a la parròquia de Riudoms s'hi confirmen una mitjana de 55 nois i noies, un fet que també fa possible que es facin moltes més activitats i hi hagi més vida a la parròquia.

Pel que fa als adults, Mn. Mateu també ha aconseguit reactivar l'activitat i el seu interès per l'Església utilitzant un mètode de nova evengelització: «Amb els adults vam iniciar el curs Alpha, pel qual ja hi han passat més de 200 persones. Es tracta d'uns sopars que fem un cop al mes i on aprofitem per fer xerrades catequètiques i teològiques, que sempre acaben en debat. Estem molt contents amb el resultat, perquè fins ara no sabíem què podíem oferir a la gent d'aquesta franja d'edat.»

El gran èxit d'aquests nous mètodes ha fet que diverses parròquies de la zona també l'hagin decidit implementar, com per exemple Torredembarra, Montblanc o Tarragona, entre d'altres.

D'aquestes poblacions, el cas de Montblanc és gairebé paral·lel al de Riudoms, fet que s'entén si tenim en compte que el seu plebà, Mn. Simó Gras, també és un mossen jove que va arribar fa cinc anys a la parròquia amb la intenció de recuperar-ne la vitalitat: «Tot i que la parròquia estava viva, demogràficament estava bastant envellida, i vaig decidir revisar tot el que s'hi feia per discernir el que havíem de potenciar, mantenir o, en alguns casos, eliminar.»

De la mateixa manera que es va fer a Riudoms, el primer pas per aconseguir el seu objectiu va ser el de cridar la gent que volgués col·laborar amb la parròquia per després poder crear dos grans equips

L'Esplai Kids de la parròquia de Salt reuneix més de 180 nens i nenes cada setmana.

SIMÓ GRAS
«Cada parròquia és una història, el que funciona en una potser no funciona en una altra»

de treball: «Un s'encarrega de la coordinació i el treball pastoral i l'altre és més administratiu, per portar els aspectes més culturals i relacionats amb el patrimoni.» Gràcies a la creació d'aquests equips, que encara són l'ànima de la parròquia, entre el plebà i els consellers es van adonar que el sector que més calia millorar era el de l'evangelització: «Vam donar resposta a aquest buit a través dels sopars Alpha, en el cas dels adults, i el mètode Edge per als joves, seguint l'exemple de parròquies com la de Riudoms.» D'altra banda, per als adults també es van crear el que Mn. Simó anomena «petites fraternitats parroquials», de les quals formen part 40 adults que es reuneixen cada dues setmanes.

Cinc anys després de la implementació d'aquestes mesures, el plebà de Montblanc reconeix que s'ha aconseguit revitalitzar la parròquia: «Estava decreixent i ara hem

JORDI CALLEJÓN
«Hem de ser capaços de saber evangelitzar en el moment actual i d'adequar les nostres comunitats cristianes a la nova realitat»

aconseguit establir-la i fins i tot en alguns aspectes ha crescut.»

Cada parròquia, una realitat

Encara que en el cas de Riudoms i Montblanc la implementació de nous mètodes com els sopars Alpha hagin funcionat a la perfecció, els dos rectors d'aquests municipis són conscients que cada realitat és diferent, i per tant no hi ha una fórmula màgica que es pugui aplicar a tot arreu de la mateixa manera: «S'ha de posar discerniment en el que es fa, en el teu lloc concret, a la llum de l'evangeli. Cada parròquia és una història, el que funciona en un lloc potser no funciona en un altre», explica Mn. Simó.

Així mateix, Mn. Mateu també destaca que no és imprescindible comptar amb mossens joves per fer aquest pas, sinó que el més important és l'actitud: «Podem trobar tant casos de mossens joves que bloquegen, com de preveres grans que col·laboren i ajuden. Qui tingui ganes, interès o capacitats d'aportar que ho faci, i qui pugui col·laborar i aportar nous dinamismes que ho faci.»

Sant Jaume de Salt, una parròquia amb moltes oportunitats

A l'hora de parlar de parròquies totalment revitalitzades, la de Sant Jaume de Salt és segurament el màxim exponent. Com explica el rector, Mn. Jordi Callejón, des del moment en què va arribar a la parròquia va adonar-se que hi havia moltes oportunitats tot i que calien canvis urgents: «Em vaig trobar una parròquia amb moltes possibilitats, però una mica com totes: feien el que podien amb els mètodes de sempre. Estava una mica envellida, però hi havia una gran possibilitat perquè Salt és un poble amb molta immigració.»

Un dels fets que van ajudar Mn. Callejón a iniciar aquest canvi van ser les mateixes expectatives dels feligresos, que van veure en el nou rector la possibilitat de renovar-se: «Vaig trobar-hi gent de la meua generació, i això em donava possibilitats d'engrescar-los. Per la seva banda, ells van veure que arribava un capellà nou i jove i també tenien moltes ganes de començar una nova etapa.»

De la mateixa manera que a Ri-

udoms i Montblanc, els canvis van passar per una adaptació de la catequesi tant per als més joves com per als més grans. Per als infants, es va crear l'Esplai Kids, una iniciativa que suma la idea d'esplai amb la catequesi: «Els nens fan dues hores d'esplai, una hora de catequesi i després van a missa. Això es fa cada dissabte, juntament amb altres activitats.» Gràcies a aquesta iniciativa, cada cap de setmana es reuneixen més de 180 infants per preparar la comunió, i la majoria fins i tot continuen vinculats a la parròquia després de rebre el sagrament: «Teníem el problema que no continuava ningú, i amb aquest canvi ara hi ha un percentatge de continuïtat brutal.» Per complementar-ho, a més, l'any passat els catequistes van posar en marxa el Sunday Kids, un esplai on els pares porten els més menuts quan ells van a missa.

Tot i que joves i infants van rebre amb els braços oberts aquest canvi, el cas dels adults no va ser tan immediat: «Vam intentar fer els sopars Alpha i altres mètodes que no van funcionar, fins i que un dia vaig trobar un llibre que havien fet conjuntament un capellà i un laic dels Estats Units, a la diòcesi de Baltimore. El llibre descriu els mateixos problemes que teníem a la nostra parròquia, així que vaig pensar que la solució també seria la mateixa.» La proposta d'aquest llibre es basa a aconseguir que la gent visqui l'eucaristia com una autèntica experiència: «No volíem que l'església fos només el lloc on un hi va per participar en una celebració, sinó que anés més enllà.» Per fer-ho, el rector i el seu equip preparen les misses cada setmana de manera que siguin més intenses per als feligresos a través d'aspectes com la música o el sermó, que va acompanyat d'imatges projectades: «Ara tot va lligat, no s'improvisa gairebé res.»

La principal conclusió que Mn. Callejón ha extret d'aquests canvis és que és important que les parròquies tinguin clar cap a on han d'anar, i ell, com a delegat de Joves del seu bisbat, té molt clar quin és el missatge que ha de transmetre als seus companys: «Hem de ser capaços de saber evangelitzar en el moment actual i d'adequar les nostres comunitats cristianes a la nova realitat. Ens hi hem de posar entre tots per trobar-hi una solució.»

SABER ESCOLTAR

La vivor constant de l'Església

Més d'una vegada, parlant de l'Església, algú estableix que és una institució antiquada. Recordo un novel·lista catòlic que deia que l'Església havia de fer honestament el camí de l'Evangelí i es queixava que hi havia cristians que semblaven una nena coqueta i no paraven de preguntar: «Que t'agrada? Que estic al dia? Que vaig ben vestida?»

Heus aquí una qüestió important: l'Església està antiquada? El papa emèrit Benet XVI, en un diàleg distès amb un grup de sacerdots, deia que actualment: «A la gent, sobretot als responsables del món, l'Església els sembla antiquada i les nostres propostes no els són necessàries. Es comporten com si poguessin viure sense la nostra paraula i sempre pensant que no tenen necessitat de nosaltres. Això ens fa sofrir.»

P-J YNARAJA
Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

No és gaire comú, quan es viatja a Terra Santa, moure's pels voltants de Nablus i és una llàstima. No hi ha més perill que el que podien trobar els pelegrins d'altres temps. El lloc sant de Siquem, el Garizin, rival de Jerusalem, barri samarità, i el pou de Jacob, el de la trobada amb la dona singular, sense oblidar les ruïnes de Sebaste, antiga capital que conté restes de la basílica on van dipositar-hi el cos de Joan el Baptista... són testimonis bíblics que recordo quan em bellugo per aquests paratges. Afegeixo que, per aquí, en època immediata a l'apostòlica, va néixer Justí, seglar, viatger, intel·lectual, apologeta i màrtir.

El relat que ens va deixar de la celebració dominical de l'Eucaristia és la narració més antiga i preciosa

El Concili Vaticà II es va preguntar: Església, què dius de tu mateixa? La lectura dels documents conciliaris és una gran resposta a aquest interrogant. Joan XXIII va tenir un gest amb alguns cardenals contraris a la convocatòria conciliar. El Sant Pare s'aixecà de la cadira i obrí una finestra del lloc on eren reunits, mentre deia que el que buscava era que entrés aire a l'Església. El Concili Vaticà II va voler que entrés aire nou i, per això, enfonsà les seves arrels en la tradició genuïna i en la relació entre l'Església i el món. Convé rellegir aquesta documentació.

Els bisbes, en comunió amb el Sant Pare, van deixar un testimoni notable d'amor a l'Església i al món. Van buscar, honestament, el que la paraula de Déu i el món contemporani demanaven als catòlics. Segui-

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

ren unes reformes necessàries per a transmetre l'Evangelí. El missatge de Jesús va ser el fonamental: Crist com a resposta de les necessitats del nostre món. S'oferí a la humanitat la persona d'Aquell que és el mateix ahir, avui i sempre. S'adaptaren mentalitats i maneres de fer que eren millors, però, en veritat, la religió cristiana va mostrar la seva actualitat perenne que radica en el Misteri de Crist.

El Concili Vaticà II va voler que entrés aire nou i, per això, enfonsà les seves arrels en la tradició genuïna i en la relació entre l'Església i el món

A PROPÒSIT DE...

Compartir

de la missa primitiva: «En el dia que s'anomena del Sol (diumenge) se celebra una reunió dels que viuen a les ciutats i als camps i allà es llegeixen, quan el temps ho permet, les memòries dels apòstols o els escrits dels profetes. Quan el lector acaba, el president fa una exhortació i invitació per imitar aquests exemples bells... després elevem en conjunt les nostres pregàries, després de les quals s'ofereixen pa, vi i aigua...»

En llegir les memòries dels apòstols, podien sentir Pau que advertia: «Quan vinguis, porta'm el mantell

És una llàstima, si es visita Terra Santa, no conèixer Nablus

que em vaig deixar a Tròada, a casa de Carp; porta'm també els llibres, sobretot els de pergami. Alexandre, el calderer, m'ha fet molt de mal. El Senyor li pagarà el que mereixen les seves obres. Tu també guarda-te'n... En la meua primera defensa ningú no em va fer costat, tots em van abandonar. Que Déu els ho perdoni... Saluda Prisca i Àquila i els de la casa d'Onesífor. Erast s'ha quedat a Corint; a Tròfim el vaig deixar malalt a Milet... Et saluden Ebul, Púdencs, Linus, Clàudia i tots els germans... (2Tm 4,13 ss).

La missa centrada en la fracció del pa, suposava convivència religiosa i compartir inquietuds, algunes de comprometedores entre germans. No la presidia cap funcionari. Qui llegeixi que ho entengui.

Vida eclesial

Aquesta setmana coneixem el missatge del Papa al Fòrum de Davos, parlem de la nova carta pastoral del bisbe Taltavull, presentem un llibre sobre el Concili Provincial Tarraconense i ens apropem a Terra Santa

Missatge de Francesc al Fòrum de Davos

La persona, al centre de la política

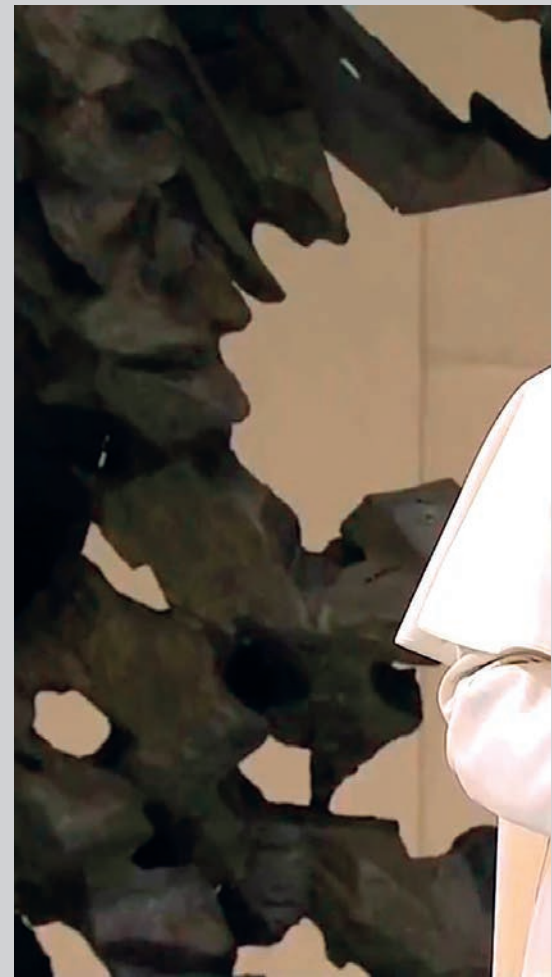
En el seu missatge als participants al Fòrum Mundial de Davos, el papa Francesc va assegurar que «cal situar la persona humana al centre mateix de la política» i va reclamar una mirada «més integral i integradora» de l'economia. Així mateix, va instar al «creixement de la solidaritat, especialment amb els més necessitats, que experimenten la injustícia social i econòmica, l'existència de la qual està fins i tot amenaçada».

La reunió anual del Fòrum Econòmic Mundial es va celebrar a Davos (Suïssa), en la seva 50a edició, del 21 al 24 de gener. Va convocar caps d'estat, polítics, empresaris, acadèmics, representants de la societat civil i associacions no governamentals.

El Pontífex s'hi va fer present amb un missatge adreçat al professor Klaus Schwab, president executiu de la trobada, on es referia a les transformacions geopolítiques i els canvis dels darrers cinquanta anys, i va constatar que, si bé és cert que «molts d'aquests avenços han beneficiat la humanitat», d'altres «han tingut efectes adversos i han creat importants llacunes en el desenvolupament».

El Papa va recordar que «tots som membres de l'única família humana», i d'aquí emana «el deure moral de tenir cura els uns dels altres». Un deure que «interessa tant als sectors empresarials com als governs», i que és «indispensable en la recerca de solucions equitatives als reptes que enfrontem». D'aquí que sigui necessari «anar més enllà dels enfocaments tecnològics o econòmics a curt termini i tenir plenament en compte la dimensió ètica», tant «en la recerca de solucions als problemes actuals» com «en la proposta d'iniciatives per al futur».

El Pontífex va observar com massa sovint les visions «materialistes o utilitàries condueixen a pràctiques i estruc-

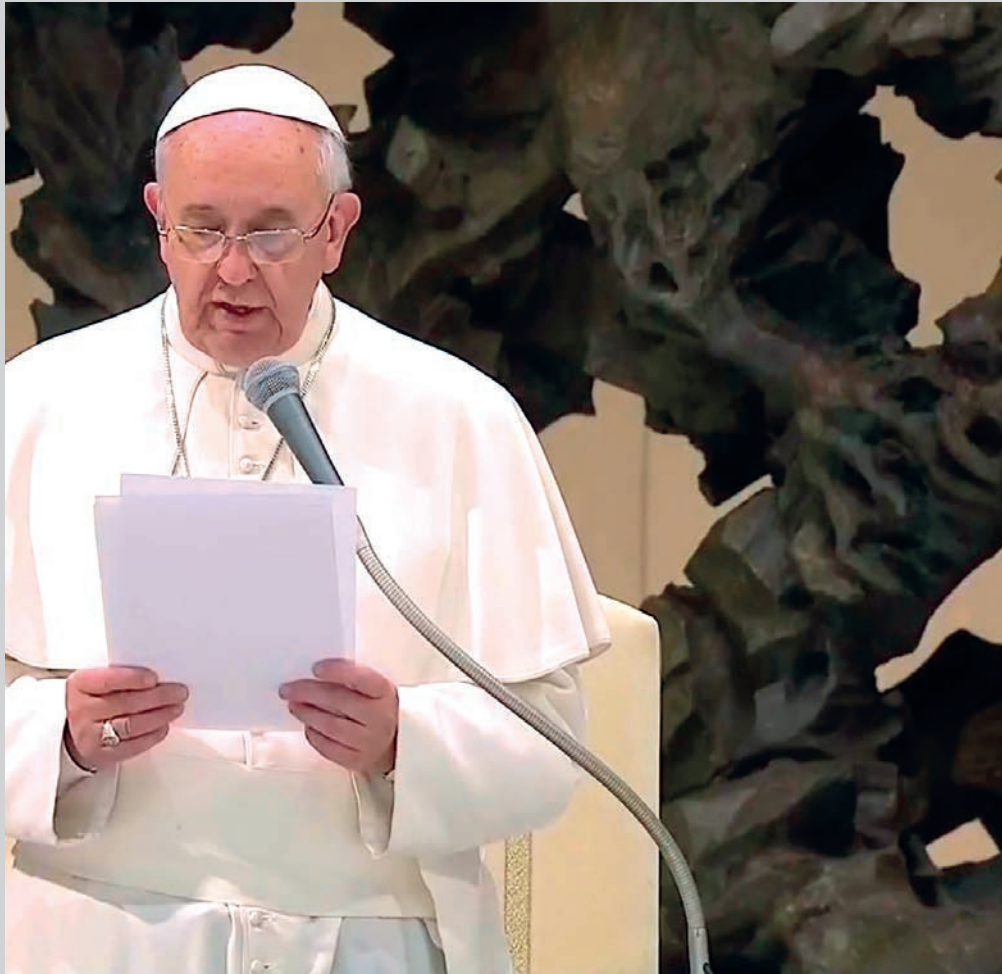

tures motivades en gran part, o fins i tot únicament, per l'interès propi»: «Això sol considerar els altres com un mitjà per assolir una fita i comporta una manca de solidaritat i de caritat, que al seu torn dona lloc a una veritable injustícia, mentre que un desenvolupament humà veritablement integral només pot prosperar quan tots els membres de la família humana estan inclosos en la recerca del bé comú i hi contribueixen.» I afegia: «En la recerca d'un veritable progrés no hem d'oblidar que trepitjar la dignitat d'una altra persona és, de fet, disminuir-ne el propi valor.»

Tot recordant la seva encíclica *Laudato Si* sobre la necessitat d'una ecologia integral, Francesc va ressaltar la necessitat d'una visió humanista que convoqui els diferents sabers, «també l'econòmic», cap a una mirada «més integral i integradora».

«Hospitalitat ecumènica»

A l'audiència general del dimecres 22 de gener, dins de la Setmana de Pregària per la Unitat dels

PAPA FRANCESC
 «En la recerca d'un veritable progrés no hem d'oblidar que trepitjar la dignitat d'una altra persona és disminuir-ne el propi valor»

Cristians, Francesc va exhortar a «treballar plegats per viure l'hospitalitat ecumènica, de manera especial cap a aquells, la vida dels quals és més vulnerable» i va cridar els cristians a demostrar que no hi ha només hostilitat i indiferència envers els migrants, que moltes vegades són vistos com «una amenaça» per alguns governants. El Papa va afirmar que «acollir els cristians d'una altra tradició vol dir mostrar l'amor de Déu per ells, perquè són fills de Déu».

«L'hospitalitat és important», va assegurar, atès que vol dir «reconèixer que els altres cristians són veritablement els nostres germans i germanes en Crist». Francesc va subratllar que l'hospitalitat «és una virtut ecumènica important», i demana «la voluntat d'escoltar uns altres». A més, implica «el desig de conèixer l'experiència que altres cristians tenen de Déu i l'espera de rebre els dons espirituals que en deriven». Per això va cridar a «estar disponibles i oberts, amb el desig de conèixer la seva experiència de fe, per veure'ns enriquits per aquest do espiritual».

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Dona, fem Església avui

En una conversa informal va sortir un tema que em va fer pensar i molt. És una d'aquelles qüestions que tenim obertes a l'Església i al món, i que sembla que no volem resoldre. Després, va sortir la notícia, amb grans titulars, del fet que el Papa ha nomenat una dona perquè ocupi un càrrec a la Secretaria d'Estat del Vaticà. Sí, és una gran notícia i, novament, ve de la mà de Francesc, que sembla que sí que vol tenir en compte la persona i, per tant, les dones que durant tant de temps han estat oblidades a l'Església.

Arran d'aquests dos fets em vaig plantejar què és el que podem fer com a membres de l'Església perquè això canviï. Crec que som les dones d'aquesta estimada Església nostra les que tenim l'oportunitat de canviar les coses. El canvi de debò vindrà de ser allà on hem de ser; allà on poder donar un millor servei als nostres germans i germanes. Són moltes les vegades que ens trobem en una reunió en la qual tenim la paraula i no la prenem si abans no ho ha fet un home ordenat o religiós... o no ens hem trobat mai en una situació similar? O volem fer alguna celebració i cerquem qui la pot preparar, guiar... o sigui, quin capellà o religiós podrà fer-ho quan, en realitat, els laics i laiques estem preparats i podem fer-ho sense necessitat de ningú més, llevat que vulguem una eucaristia en la qual hauran de consagrar. Potser és el moment que ens hi posem, i fer els canvis de debò que tantes persones estem desitjant, entre elles el mateix papa Francesc.

ESTHER BORREGO

El text convida els diocesans a «posar-se en actitud d'Església en sortida»

Nova carta pastoral del bisbe Taltavull

Batiats, confirmats i enviats. Entre dues abraçades i com a molins de vent plantats en aquesta terra de missió és el títol de la carta pastoral que ofereix el bisbe Sebastià Taltavull a la diòcesi de Mallorca a l'inici d'aquest curs. «Arave el moment de posar-nos a la feina, la qual cosa vol dir que, junt amb el que cada dia el Senyor ens ha encomanat en bé de l'Església i de la nostra societat illenca, hem de prendre una major consciència que som "enviats" a anunciar Jesucrist i l'Evangelí», afirma Taltavull en la seva presentació.

20 capítols marquen el camí que com a diòcesi es comença ja a caminar. Partint del baptisme i la confirmació, i la missió que som enmig del poble, la carta demana fomentar i practicar l'espiritualitat de comunió, és a dir, «posar en pràctica els dons rebuts, saber rebre i voler donar. Per a tal, anem a l'Evangelí, a allò que és l'essencial. I assegurem aquest objectiu pastoral: l'amistat amb Jesús i l'amor fratern». Tot això només es pot aconseguir treballant en equip, creant comunió, relacionant-nos en xarxa. En aquest sentit, l'acompanyament de la família i de la comunitat cristiana seran primordials.

Arribam així a les estructures que possibiliten aquest canvi. Aquestes només tendran sentit quan estiguin orientades al servei de l'Evangelí i de les persones. Així, es crearà un dinamisme evangelitzador que actua per atracció. Però evitem una temptació freqüent: la mundanitat espiritual.

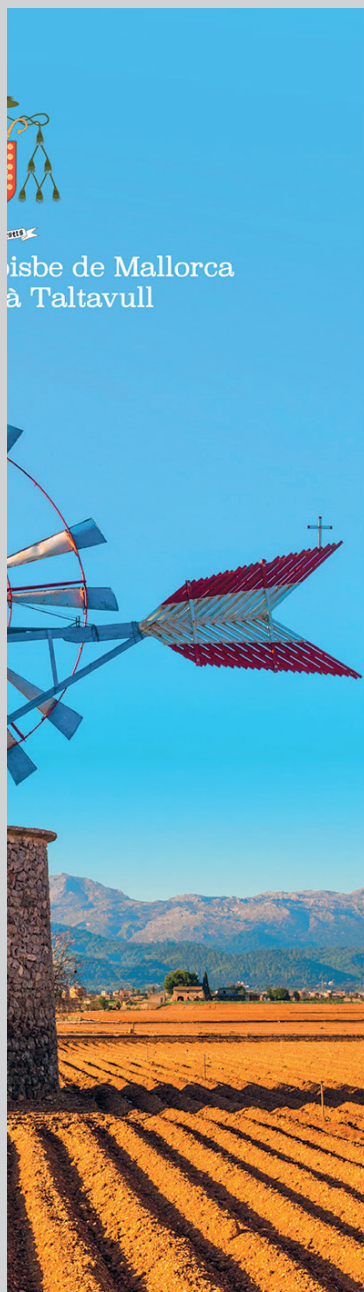
I si posam l'evangelització de les persones al centre, veurem la necessitat de fer una passa important: laics i laïques disponibles a assumir càrrecs directius i d'acompanyament dins l'Església. A més, la missió encomanada al laïcat té lloc en el cor de la nostra societat, entre la gent. Així, caldrà treballar l'estil evangèlic dels agents de pastoral i dels organismes diocesans.

Batiats, confirmats i enviats

ENTRE DUES ABRAÇADES I
PLANTATS EN AQUESTA TERRA DE MISSION

Cada capítol de la carta pastoral és seguit per una pregària i qüestionari perquè sigui treballat personalment o en grup.

nats i enviats

COM A MOLINS DE VENT
A TERRA DE MISSIÓ

Diu Mons. Taltavull a la carta: «És essencial entrar de manera progressiva en el misteri de Crist, trobar-se amb ell, vivim el goig inexpressable de l'encontre amb Crist.» En aquest context, l'acció catequètica ha de promoure i conduir a la trobada personal amb Crist. I recordem: Catequesi i comunitat familiar: mai l'una sense l'altra.

En paral·lel, es proposa l'opció pastoral de crear grups de Lectio divina, perquè com afirma el prelat, «la Paraula de Déu actua en nosaltres si li som dòcils i la llegim i comentam».

Tot plegat ens durà a viure en comunitat i celebrar el Dia del Senyor junts: «Participem junts en l'Eucaristia, és el centre de tot, l'aliment imprescindible.» Per altra banda, el text no oblida la dimensió social de l'Eucaristia, «el sagrament de la caritat, la veritat de l'amor».

Viurem així un autèntic ambient de comunitat, adient a una nova època i un temps nou que demana conversió personal i pastoral, perquè la vida cristiana no es pot viure de forma individual. Per això, ens trobam escenaris de sempre i també camps nous que han de ser atesos de forma urgent. Entre aquestes respostes noves, destaquen el compromís ecològic i la cura dels béns de la Creació o la pastoral del dol.

Parròquia, Església entre les cases

La parròquia és l'Església entre les cases, Església domèstica, família de famílies. Hem de creure en la validesa de la parròquia i treballar la pastoral de la proximitat, com a presència eclesial al territori, comunitat de comunitats, espai de celebració i caritat. En aquest sentit, el consell parroquial personifica la pluralitat de carismes amb una unitat de missió que és la parròquia.

Aquest curs es comencen a treballar les orientacions pastorals per una Església en sortida i samaritana. I amb elles, ni actituds prepotents que creen distància ni exigències de rebaixes que ens fan poc seriosos. Conclou el capítol: «Llencem-nos al carrer, propers a la gent, allà on l'Evangelí ha de ser descobert i anunciat.»

L'atenció als sacerdots ocupa un altre dels capítols de la carta pastoral, a qui defineix com a «pastors segons el cor de Déu, davant, enmig i darrere el ramat, sempre al servei de tots, atents i vetllant». El presbiteri

és i ha de continuar sent un espai de fraternitat, lloc de la comunió eclesial per la revolució de la tendresa. Així, l'exercici del ministeri és font d'espiritualitat sacerdotal.

Per aconseguir-ho és imprescindible tenir cura de les noves generacions que arriben, i amb ella una mirada d'afecte al Seminari i a la vida consagrada. Una mirada també de corresponsabilitat i implicació personal en la seva marxa. Quant a la vida consagrada, cal valorar el goig d'una mateixa missió, partint de l'especificitat del carisma fundacional però atents a la realitat que cada dia espera noves respostes. Es recorden tants religiosos i religioses que, a l'empara de Mallorca Missionera, han sortit de la nostra terra per anar a servir els més pobres i portar-los Jesús.

Una vocació a recuperar i a promocionar és el matrimoni, definit com la màxima amistat. Mereix un tractament especial, per tant, acompanyar, discernir i integrar la fragilitat humana que ajuden la família.

Església samaritana

Voler una Església samaritana ha de marcar profundament i ha de projectar tot el treball en qualsevol espai i situació de la diòcesi. Cal parlar incansablement de drets humans i deures, llibertat religiosa, cultura de l'encontre, migrants i refugiats. I treballar la inclusió social dels pobres, perquè existeixen entre nosaltres noves pobreses.

Quant als drets humans, l'Església ha de posar les bases per assegurar la prevenció, la màxima protecció i una acurada i ferma educació que posi la persona i la seva dignitat en el centre de tot. Així, recollint les paraules del papa Francesc, «no podem quedar passius ni deixar-nos infectar pel virus de la indiferència».

La conclusió del text és el desig d'arribar a la santedat, participació de Déu-Amor, que és sant, sants de la porta del costat, com ho defineix el papa Francesc. I és que, fins i tot en els moments més difícils, conclou el text, «es van forjant actituds pròpies de sants. Siguem una missió, un projecte del Pare per reflectir i encarnar, en un moment determinat de la història, un aspecte de l'Evangelí».

 Barcelona

Un informe de l'Observatori del Turisme mostra que el patrimoni eclesiàstic és el pol turístic més important de la ciutat

Els monuments eclesiàstics, els més visitats de Barcelona

I de cada 3 turistes que visiten els monuments i llocs d'interès de Barcelona opten pel patrimoni eclesiàstic de la ciutat, amb més de 8 milions de visites anuals d'un total de 25,7 milions. Aquestes xifres configuren aquest patrimoni monumental com el pol turístic més important, seguit pels museus (amb 6,5 milions) i per llocs d'interès com el Park Güell, la Casa Batlló o la Pedrera. Dels tres primers llocs amb més afluència de visitants de la ciutat, el primer i el tercer són

temples: la basílica de la Sagrada Família i la catedral.

Així es desprèn de l'anàlisi de les darreres dades oficials de l'Observatori del Turisme de Barcelona, que mostren un total de 22,7 milions de visites als principals llocs d'interès. Sumant les 2,5 milions de la catedral (no inclosa a l'estadística municipal) i de la resta de temples, com ara Santa Maria del Mar o Santa Maria del Pi, s'arriba a un total de 25,7 milions de visites.

La basílica de la Sagrada Família és el principal pol d'atracció de la ciutat, amb més de 4,5 milions de turistes, mentre que la catedral, amb 2,5 milions, és el tercer indret més visitat només per darrera del Park Güell, amb 3,1 milions.

Segons Mn. Josep Maria Turull, director del Secretariat de Turisme, Peregrinacions i Santuaris de l'arquebisbat de Barcelona, «la ciutat ofereix als visitants els grans edificis que la fe del poble ha bastit al llarg dels segles. En ells, a més de la vessant d'una excel·lent expressió artística, descobreixen la capacitat mobilitzadora i aglutinadora del poble de Déu, alhora que la seva profunditat, i troben en aquests temples un espai intens de pau i pregària».

L'arquitectura, segons les darreres dades de Turisme de Barcelona, és el factor més ben valorat pels visitants de la ciutat, amb un 9,26, «i l'Església de Barcelona ofereix a aquestes persones un patrimoni d'una altíssima qualitat, que barreja joies del romànic o el gòtic amb un exponent del modernisme català que ha esdevingut el símbol de la ciutat, la Sagrada Família», assenyala Turull.

«No obstant», recorda el director del Secretariat de Turisme, Peregrinacions i Santuaris, «oferir als fidels i als visitants aquest patrimoni comporta un gran esforç econòmic que, en gran part, és possible gràcies a les aportacions dels mateixos turistes, que ajuden així a la seva sostenibilitat».

REDACCIÓ
Barcelona

Pep Daude / basílica de la Sagrada Família

La Sagrada Família és el monument més visitat de la ciutat.

Tarragona

Es presenta el llibre «Als 25 anys del Concili Provincial Tarraconense»

JOAN BORONAT
Tarragona

Portada del llibre editat per Claret.

El volum recull les reflexions d'un bon nombre de membres conciliaris

Els coordinadors del llibre, Montserrat Coll i Aureli Ortín, durant la presentació a Tarragona.

En el 25è aniversari de l'inici del Concili Provincial Tarraconense, el 23 de gener al vespre al Museu Bíblic Tarraconense, ubicat a la Casa dels Concilis de Tarragona, es va presentar el volum *Als 25 anys del Concili Provincial Tarraconense. Amb fidelitat i amb llibertat* (Claret). Els coordinadors del llibre, Montserrat Coll i Aureli Ortín, han preguntat als membres conciliaris com van viure aquell esdeveniment, què falta per a la seva recepció completa i què suggereixen per al futur de l'Església a Catalunya.

Les respostes que conté el llibre qualifiquen el Concili d'experiència eclesial extraordinària i de temps d'esperança, valoren la seva celebració i lamenten el retard de la recognició i que encara no s'hagi aplicat del tot; i demanen una millor coordinació interdiocesana i una Església més fidel a Jesús i a l'Evangelí.

Com va significar Montserrat Coll en la presentació, «es recullen les respostes de la meitat dels membres conciliaris vius, 67, que formen el cos del llibre». Com a punts de coincidència destaca «l'esforç coordinat de les diòcesis per aplicar el Concili Vaticà II; la convergència a favor dels més pobres i marginats; i el marc de pregària i de fe». En l'aspecte negatiu es reconeix «no haver aplicat prou les resolucions», entre elles la solució jurídica pel treball conjunt de l'Església a Catalunya; un major treball en

l'evangelització i en la revitalització de les comunitats cristianes i també en favor dels més pobres i marginats. En aquest sentit es demana recuperar i revisar el Concili, on cabria una convocatòria per posar en comú els reptes i temes candents.

També les respostes de les persones preguntades subratllen que «no s'ha involucrat prou els laics en la vida de l'Església, no s'ha reconegut com cal la participació de la dona, i no s'han dut prou a terme les resolucions sobre els drets dins l'Església», a més de fer memòria en la necessitat d'activar el pla de formació de subjectes de la pastoral. Així ho va reconèixer també l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Joan Planellas, que prologa el llibre, quan va assenyalar en la seva intervenció que «aquest volum reporta el que es va fer i el que manca per acarar el present i el futur eclesial», transcorreguts aquests 25 anys.

Per la seva part, Mons. Miquel Barbarà va fer un documentat recorregut sobre el llarg procés de vint anys, inspirat en la sinodalitat, a les llavors vuit diòcesis catalanes, fins arribar a la convocatòria del Concili Provincial Tarraconense. El llibre, editat per Claret, a Tarragona es pot adquirir a la Llibreria Adserà, de la Rambla Nova número 94 bis. També s'hi pot trobar la reedició del volum corresponent a *Concili Provincial Tarraconense. Documents i resolucions*.

 Israel

Mons. Vives participa en el pelegrinatge de la Holy Land Coordination (HLC)

Els cristians a Terra Santa, inspiradors per la seva resistència i perseverança

M. C. ORDUÑA
Redacció

La coordinadora d'episcopats que sostenen els cristians de Terra Santa, Holy Land Coordination (HLC), en la qual participa, en nom de la Conferència Episcopal Espanyola, Mons. Joan-Enric Vives, va viatjar enguany de l'11 al 16 de gener a Jerusalem, Ramallah i Gaza, i en finalitzar l'encontre van emetre un comunicat on manifesten com n'és, d'inspirador, el testimoni d'aquestes comunitats de cristians i la seva resistència i perseverança malgrat que la situació en aquests territoris segueix empitjorant. Els bisbes tornen a demanar als governs que compleixin amb les seves responsabilitats en la defensa de la dignitat humana i l'acompliment del dret internacional.

Els bisbes van visitar parròquies, famílies cristianes, alguns centres assistencials i escoles i congregacions catòliques que porten a terme una tasca assistencial i formativa molt important i van manifestar-los el seu suport.

El diumenge 12 de gener van visitar la Franja de Gaza i van celebrar l'Eucaristia a la parròquia llatina de la Sagrada Família, que commemora el misteri de la fugida a Egipte.

Les Missioneres de la Caritat els van mostrar el centre dedicat a residència d'ancians, vinculat al centre d'acollida a nens discapacitats, que també gestionen. També es van poder trobar amb les persones que reben formació en el nou centre de formació Tomàs d'Aquino i van conèixer de ben a prop el projecte de creació de treball per a joves. Van visitar el centre mèdic de Càritas i van poder compartir una pregària amb les famílies cristianes de Gaza.

L'endemà, van deixar Gaza per passar a Israel, on van mantenir una trobada amb els membres de les institucions cristianes i els joves cristians que viuen a Jerusalem Est, que els van parlar de les seves activitats i projectes. Els bisbes van conèixer de primera mà el contingut d'un estudi sobre els joves cristians que viuen a Jerusalem, les seves dificultats i inquietuds.

En el pelegrinatge es van poder copsar les inquietuds i els problemes de les comunitats i també de les congregacions religioses que treballen a la zona. Especialment van visitar les Germanes Combonianes de Betània, a les quals no havien pogut visitar des del 2010. Les Combonianes dirigeixen una escola dins la seva propietat, però la construcció del mur la va dividir en dos i va separar el convent i el jardí d'infància amb les dificultats que això ocasiona en la recollida dels infants i la gestió de persones i serveis.

El dimecres 15 de gener van visitar l'escola del Patriarcat llatí a Ramallah i van assistir a una sessió informativa sobre els cristians a Cisjordània.

El comunicat de la coordinadora *No hem d'ignorar la veu de la gent a Terra Santa* es pot consultar a conferenciaepiscopal.es.

Holy Land Coordination

Aquesta Coordinadora va ser establerta per suggeriment de la Santa Seu a finals dels anys noranta per tal d'oferir suport a les comunitats cristianes del país de Jesús. El pelegrinatge és un dels aspectes més interessants d'aquests encontres anuals. Bisbes d'Anglaterra i Gal·les, els Estats Units, Canadà, Itàlia, França, Bèlgica, Polònia, Àustria, Alemanya, Espanya, Portugal, Islàndia i països nòrdics, i Sud-àfrica, visiten les comunitats catòliques i participen diàriament en la litúrgia. Un altre punt d'interès és el coneixement que reben de les obres de desenvolupament i el suport a la tasca dels cristians a Terra Santa, i fomenten el diàleg amb membres de les comunitats locals i figures polítiques d'Israel i Palestina.

Els bisbes de la coordinadora amb els fidels de la parròquia llatina de la Sagrada Família a Gaza.

GNA. COLOMA BOADA

Mare M. Cecília Boqué i Dalmau

La mare M. Cecília Boqué i Dalmau va morir el 4 de gener del 2020, obrint els ulls a la manifestació del Senyor. Glossant el poeta Espriu, fou cridada de Reus a la Muntanya Santa i anys després, pel p. abat Aureli M. Escarré, a guiar un breu moment del mil·lenari pas de les generacions, un pas de quaranta anys al servei de la comunitat de Sant Benet. Se li va confiar, l'any 1954, unir les dues comunitats de Santa Clara de Barcelona i Sant Benet de Mataró. Tasca no pas fàcil, que va portar endavant amb fermesa i delicadesa. Va unir dues tradicions monàstiques i dues categories de ser monja, al si de la mateixa comunitat, les de Cor i les que feien tasques senzilles. I, n'ha pogut celebrar amb plena lucidesa, seixanta-cinc anys. També, fou peça clau en la renovació dels monestirs femenins benedictins d'Espanya, donant suport a la tasca que s'havia confiat als monjos de Montserrat des de Roma, en plena postguerra. Deixà, fins i tot, monges a d'altres monestirs per fer-hi serveis i col·laborà a fer néixer les federacions, agrupacions fraternals de monestirs.

Encara amb els mots del poeta, *va apartar l'or, la son i el nom. També la inflor buida dels mots... i els honors. Va imposar la veritat fins a la mort, sense l'ajut de cap consol. Va treballar incan-*

sablement perquè les monges tinguessin un bon nivell cultural, no va maldar esforços perquè es formessin i fins i tot les va projectar cap a Europa, amb estades en altres monestirs.

Va ser la impulsora de la construcció de l'edifici material del monestir: el campanar, l'església, els claustres.

I, després del Concili Vaticà II, va acollir les seves reformes i les va anar traduint en projectes engrescadors. Pel que fa a litúrgia, es va passar del llatí al català, del gregorià a músiques de Montserrat i a esquemes de pregària més adaptats als temps actuals.

En el moment de deixar el servei, es va retirar *sabent-se la més humil de les servidores* i tenint clar que en un monestir hi ha una sola abadessa i a ella es va confiar, acceptant, sense escarafalls, directrius que estaven lluny del que ella havia viscut i ajudat a viure. *El desvalgut i el qui sofreix per sempre van ser els seus únics senyors, excepte Déu, que l'havia posada dessota els peus de totes les germanes, de les més fràgils, de totes i cadascuna. Se sabia servidora de cada monja, però Crist va ser l'únic referent del seu servei i de la seva rica vida espiritual.*

La sabem vivint confiada als braços del Déu misericordiós, a qui va estimar i servir tota la seva llarga vida.

Va treballar incansablement perquè les monges tinguessin un bon nivell cultural

SIGNES D'AVUI

Susceptibilitat

Una paraula, un comentari, una mirada... de vegades n'hi ha prou per ofendre fàcilment una persona. Quan no existeix la capacitat d'encaixar una vida ordinària raonable, la susceptibilitat es col·loca en primer pla i l'individu es considera ofès. Qualsevol petitesa pot generar un incendi emocional i fer aflorar el caràcter primmirat. Les relacions humanes es compliquen perquè sempre cal tractar l'interlocutor amb draps calents perquè no es produeixi cap greuge per qualsevol menudesa.

És veritat que avui se senten moltes barbaritats. Els mitjans de comunicació difonen declaracions de mal gust. Les xarxes socials estan plenes d'insults, de falsedats i de greuges. Se substitueix l'argument per la injúria. L'imperi de la

testosterona i de l'emoció fràgil en l'àmbit de la convivència. Curiosament, els que més insulten i són més intransigents es mostren més susceptibles davant de qualsevol comentari.

Una de les conseqüències més menyspreables de la susceptibilitat dels grans es projecta en el món dels infants i dels joves quan es facilita que es converteixin en éssers primmirats. Qualsevol cosa els ofèn i els molesta, els enfebleix i en neutralitza la capacitat de convivència. Cal saber distingir entre el que és essencial i el que és accessori, la

---

Qualsevol petitesa pot generar un incendi emocional

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

causa important del pretext sense rellevància.

Fer-se respectar és clau, però no tot implica una falta de respecte. No obstant això, el poder dels *mass media* pot destruir fàcilment la fama d'una persona. Manuel Castells va afirmar en un dels seus articles: «Les xarxes socials no són l'àmbit de la llibertat, sinó l'espai de lluita per la llibertat.» Ben cert. La reflexió que faig no pot oblidar el context de la vida quotidiana, que és el més valuós. Relacions amb els familiars, amics, companys de feina, veïns, vianants... Quanta susceptibilitat! El mínim contacte es converteix en agressió. En el dia a dia molta gent es crema i s'indigna per qualsevol menudència. Més tolerància, simpatia i sentit de l'humor ens farien la vida més agradable a tots.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

N'hi ha i, de ben segur, més dels que imaginem. El que cal és adonar-se'n. A mi m'agrada anar recollint els que descobreixo i que m'ajuden a acceptar que altres no arribin quan els creus imprescindibles.

Després de les festes nadalenes ha estat quan ens n'hem assabentat: Luis Magallanes és un tenor veneçolà que es va veure obligat a emigrar a Espanya per la situació del seu país. Aquí vivia en qualitat de refugiat polític, amb totes les dificultats que això comporta.

Va actuar a l'Hospital de Campanya de Santa Anna en el concert benèfic organitzat per Nadal. L'actuació va ser enregistrada en un vídeo i penjada al Facebook de Santa Anna i, ràpidament, va tenir més de mil visites i molts comentaris

FINESTRA A LA VIDA

Els petits miracles quotidians

positius. Amb tot, el que mai no s'hauria pogut imaginar aquest tenor desterrat del seu país és que, des d'una altra banda del món, li arribés un contracte: Opera Studio de l'Òpera de Zuric el va sentir i el va contractar.

Un altre miracle invisible als ulls dels qui no ho volen veure: feia anys que no sabia res d'un noi que havia conegut a la presó. Jo l'havia ajudat en diferents ocasions, entre altres tractant de trobar la seva mare a la qual no veia des que va fugir de casa. En l'esmorzar organitzat a l'Hospital de Campanya de Santa Anna el dia de Reis, me'l vaig trobar. Vaig sentir una gran alegria i encara més quan la que vaig veure reflectida als ulls del meu amic perdut. Ens vam posar al dia del que havia passat durant aquests últims anys i de la

seva situació actual, tant o més compromesa que la que tenia quan el vaig conèixer. Vam fer petar la xerrada i vam quedar per a un altre dia, com si hagués estat una trobada quotidiana més que aquella tan inesperada.

Són els petits miracles de la convivència humana. S'han d'aprofitar i agrair. I adonar-nos que són petits miracles... perquè, si no ens n'adonem, mai no estarem agraïts a la vida que ens proporciona, de tant en tant, aquestes alegries que ens fan les penes més suportables.

Hem d'aprofitar i agrair els petits miracles de la convivència humana

**Els Germanets i les Germanetes de l'Encarnació
viuen l'espiritualitat de Foucauld al país
caribeny**

Amb la mirada posada a Haití

Encara avui, Haití necessita ajuda.

JOSEP CALVET
«Si fos un lloc ric, si a Haití hi hagués petroli, minerals estratègics... segurament que parlariem més d'aquest país»

El 2010 l'atenció mediàtica d'arreu del món va fixar la mirada a Haití. Un terratrèmol terrible amb una intensitat de 7,3 en l'escala de Richter ocupava els informatius. 300.000 morts, 400.000 ferits i un milió i mig de persones sense llar eren les xifres que es repetien a totes hores. Durant un temps, Haití va aconseguir protagonitzar portades i índexs d'audiència.

Però aviat altres notícies van desplaçar la tragèdia d'Haití. Deu anys més tard, els mitjans es tornen a ocupar d'aquest país caribeny per constatar que la situació continua sent crítica i que la solidaritat que va desencadenar arreu del món no va ser suficient per reconstruir el país.

Passat l'aniversari, Haití tornarà a l'oblit, malgrat que són moltes les persones, les entitats caritatives, les congregacions religioses i els moviments que continuen compromesos amb un poble, l'haitià, que pateix pobresa, gana, corrupció i deforestació, entre altres problemes.

«Haití, des del meu punt de vista, no "ven". No hi ha cap interès per Haití. Si fos un lloc ric, si a Haití hi hagués petroli, minerals estratègics... segurament en parlariem més.» És la percepció de Josep Calvet, responsable de la Comunitat de Jesús,

que va tenir l'oportunitat de visitar Haití amb motiu de l'Assemblea General de la Família Espiritual Carles de Foucauld, l'any passat.

Al Josep li encanta viatjar, i ens confessa que «vaig tenir la sensació que viatjava a un país pobre de veritat. Vaig tenir la sensació que prenia contacte amb una realitat molt diferent de la que vivim aquí, a pesar dels molts problemes i dificultats que podem tenir. Vaig ser conscient que, per primera vegada, era en un lloc on la gent no només és molt pobre, sinó que viu en la misèria. Jo no hi podia anar com un turista».

Josep Calvet ens descriu un país on «hi falten aliments, vestits, sanitat... no hi ha justícia social. És un país on el 80% de la població és pobre i, d'aquest percentatge, un 20% viu en la misèria. Són més que pobres. Hi ha un 20% de gent molt rica o riquíssima, que viu a les fortaleses, ben assegurats...».

Germanets i Germanetes de l'Encarnació

En aquest panorama, hi descobrim persones que no es resignen a aquesta realitat i que, al mateix temps que comparteixen la vida del poble d'Haití, intenten buscar solucions creatives. És el cas dels

Un memorial recorda les víctimes del terratrèmol.

El Gmà. Francklin Armand, una figura carismàtica.

JOSEP CALVET
 «Vaig ser conscient que, per primera vegada, era en un lloc on la gent no només és molt pobra, sinó que viu en la misèria»

Germanets de l'Encarnació, fundats per Francklin Armand, que també va fundar la branca femenina juntament amb sor Emmanuelle Victor. «Són dues institucions haitianes que contínuament generen projectes a partir d'una lectura espiritual de la realitat social del país», ens diu Calvet. «Fan una lectura a partir de la vivència de l'evangeli segons Carles de Foucauld d'estar amb els pobres. Diuen que no estan amb els pobres per ser pobres com ells, sinó que viuen amb els pobres per treure'ls de la pobresa.» El Gmà. Francklin és una figura carismàtica que gaudeix d'un gran prestigi arreu del país, «tant entre l'Església com entre la poca societat civil que queda».

Totes dues fraternitats, formades per unes 50 persones, tenen una gran capacitat de generar projectes. A través del centre d'espiritualitat Saintard desenvolupen diferents iniciatives per ajudar la població, com la venda de pa i de begudes fredes a baix preu i que la gent compra per a ús personal o per vendre el producte per les carreteres i els carrers. «El Gmà. Francklin també ha creat un projecte per a tot el país que ha generat més de 70 petits pantans per recollir aigua; ha creat escoles, moltes d'elles per acollir nens i nenes que es van que-

dar sense pares i sense família a causa del terratrèmol», comenta Josep Calvet.

La pregària i l'Eucaristia són centrals en la vida dels Germanets i les Germanetes, com en tota la família de l'espiritualitat de Foucauld. «Viuen aquest moviment que va de la pregària a l'acció i de l'acció que torna a la pregària. No es queden només en la pregària o només en l'acció.»

Un dels moments que va impactar més Josep Calvet durant la seva estada a Haití va ser la visita al Memorial del terratrèmol del 2010: «Va ser un dels testimonis més durs, forts. Vam visitar el memorial i hi vam pregar. Hi ha fosses comunes amb milers de persones enterrades sense identificar. Va ser un moment molt emocionant i trist. El memorial és un monument que es troba davant del mar i el sol li dona de ple i els revestiments de marbre de les parets cauen, i es troba envoltat de barraques... és un espai trist, on també hi ha uns escrits d'un autor haitià, nascut a Port-au-Prince, que parla de l'alegria de la seva ciutat i de com aquest terratrèmol els la va arrabassar...»

Una altra realitat

Per a Josep Calvet, «tots els cristians que vivim al món ric hauríem de tenir aquesta oportunitat de veure i viure de primera mà la realitat de tants cristians que no és que no arribin a final de mes, és que no arriben al final del dia». Per això l'ha impactat tant la vida d'aquestes fraternitats haitianes, «comunitats pobres, amb una gran generositat, que imiten l'espiritualitat de Carles de Foucauld amb una presència d'encarnació impressionant».

Aquest viatge a Haití ha fet que el responsable de la Comunitat de Jesús prengui més consciència que «després de viure tot això, jo he d'intentar ser en la meua vida més generós, un home de més pregària, més sensible envers els pobres...».

I conclou rotund: «El nom i la realitat d'Haití s'han de fer sentir.»

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Les estrelles brillen i són belles

Benvolguts,

Érem al vespre en unes colònies de muntanya, a l'hora de l'esplai d'havent sopat. Tot d'una, un nen es quedà astorat assenyalant el cel: «Mireu les estrelles com brillen.» Tots els altres companys aixecaren el cap i quedaren embadalits. Havien descobert els estels, uns estels que sempre orienten en la foscor de la nit. Amb tot, els humans tenim massa feina per entretenir-nos a contemplar el cel. I, si ens queda temps, tampoc no el podem veure. Les lluminàries que hem creat eclipsen les estrelles. Tanmateix, les estrelles hi són, orienten, brillen i són belles.

M'he recordat d'aquesta anècdota, tant aquests dies passats de Nadal, quan he visitat algunes comunitats contemplatives i les eremites de la nostra arxidiòcesi, com ara, que escric aquesta carta dominical amb motiu de la Jornada de la Vida Consagrada a Déu. Avui és la diada de la Candelera, amb Maria que sempre ens orienta cap a la Llum, que és Crist. L'utilitarisme que empeny la vida social ofusca la visió de la vida consagrada. Fins i tot, a molts cristians els costa de comprendre aquesta vocació. «Ja n'hi ha prou sent un bon cristià enmig de les ocupacions diàries, en la família i el treball, en l'oci i el descans...», diuen o pensen.

Amb tot, les persones d'especial consagració, en les diverses formes de vida solitària o cenobítica, en la diversitat i varietat de famílies religioses, són com els estels que il·luminen el firmament de la nostra vida cristiana, i ens recorden que, al capdavant, vivim

d'esperança. «Les veritables estrelles de la nostra vida són les persones que han sabut viure rectament», afirmava el papa Benet XVI en l'encíclica *Spe salvi* (n. 49). I afegia: «Elles són llum d'esperança.» Perquè, per arribar cap a Jesús, la llum per antonomàsia, «necessitem també llums properes, persones que donin llum reflectint la llum de Crist, oferint així orientació per a la nostra travessia».

Com afirma el Concili Vaticà II, les persones que han abraçat la vida consagrada, donant-se totalment a Déu, vivint amb radicalitat la consagració baptismal, poden viure quelcom del que no tenen oportunitat els altres cristians: La seva família religiosa els pot oferir «una major estabilitat en la manera de viure», «una doctrina aprovada per arribar a la perfecció», «una comunitat fraternal en el servei de Crist» i, finalment, «una llibertat enfortida per l'obediència» (Vaticà II, *Lumen gentium*, 43).

No podem obviar que Déu és gratuït. Aparentment, les hores passades en la pregària no reporten cap guany comercial. Els homes i dones consagrats a Déu, vivint d'esperança, són un testimoni viu que Déu és gratuït, i fan de la seva vida un regal a Déu, en nom dels batejats i de tots els homes. «Què seria del món si no existissin els religiosos?», es preguntava justament santa Teresa de Jesús (*Llibre de la Vida*, c. 32,11).

Per a molts, la vida consagrada a Déu no és notícia. No importa. Tampoc no en són, de notícia, les estrelles del cel. Però hi són, orienten en la foscor de la nit, brillen i són belles. Ben vostre,

Posem llum a una realitat fosca

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Avui, quaranta dies després de la celebració del naixement del Senyor, celebrem la festa de la Presentació del Senyor, coneguda popularment com a dia de la Candelera. Rep aquest nom per la tradicional benedicció de les candeles, que simbolitza la presentació del Nen Jesús al temple de Jerusalem. Ell és la llum que ens ajuda a veure-hi clar, quan tot és borrós, i és la llum que ens ajuda a veure els espais més foscos de la realitat del nostre entorn: persones que pateixen, persones que malviuen en una soledat no volguda. La llum de Crist ens convida a sortir de la nostra zona de confort, a treure'ns les ulleres de la indiferència.

Aquesta realitat amagada apareix gràcies a informes com els que, any rere any, elabora la Fundació FOESSA, constituïda per Càritas l'any 1965. Avui, gairebé una de cada quatre persones de la nostra arxidiòcesi es troba en situació d'exclusió social. Una exclusió social que provoca aïllament social, falta de participació política, un baix nivell d'estudis, precarietat laboral, exclusió residencial i problemes de salut.

Les dades ens diuen que quinze de cada cent persones de la nostra arxidiòcesi es troben en situació d'aïllament social per motius molt diversos com, per exemple, les famílies que no poden pagar el lloguer de casa seva perquè el pare o la mare han perdut la feina i es troben a l'atur.

Accedir o mantenir un habitatge digne no és possible per a gairebé un milió de persones de la nostra arxidiòcesi. Famílies senceres malviuen en habitacions rellogades amb la incertesa que les puguin fer fora d'un dia per l'altre. Són els desnonaments invisibles que no apareixen a les estadístiques. Em pregunto una vegada i una altra: ¿Per què costa tant que els nostres polítics i governants abordin aquesta problemàtica tan greu? No estem tots d'acord que es tracta

d'un dret reconegut per la Constitució i per la Declaració Universal dels Drets Humans?

Avui, a quatre de cada cent llars de la nostra arxidiòcesi s'ha passat o es passa gana. I encara una altra dada, tres-centes cinquanta-dues mil persones no poden seguir tractaments mèdics o comprar medicaments per problemes econòmics. Sens dubte, aquestes dades haurien d'estremir-nos a tots com a societat.

Hem de dir prou al drama de l'exclusió social. Hem de treballar tots perquè ningú més caigui en aquesta espiral desintegradora de les persones. Cal que posem tot el nostre esforç i enginy perquè les persones que han quedat excloses se'n puguin sortir.

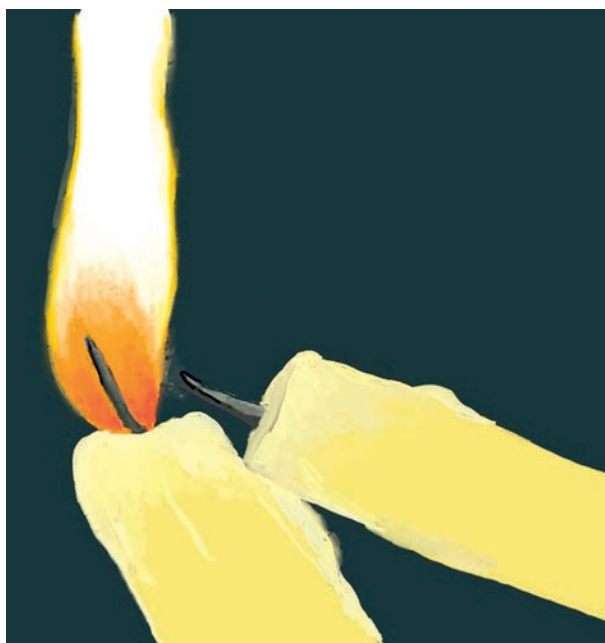
Col·labora amb nosaltres amb els teus recursos, el teu temps i la teva veu. Ens cal crear espais d'abric, espais que donin escalfor, on les persones se sentin reconegudes i acompanyades. Ens cal treballar, també, per recuperar un model socioeconòmic que situï la persona al centre i on ningú es quedi enrere. *Senyor Jesús, ajuda'ns a humanitzar la nostra societat.*

COMENTARI DE LA PARAULA

L'infant Jesús, en tant que primogènit, és rescatat del temple i presentat al Senyor

El text que llegim aquest diumenge consta de quatre elements. A la part central Lluç ha col·locat dues profecies relatives a l'infant Jesús: en masculí, el Càntic de Simeó, i en femení, la dita de la profetessa Anna, mentre que, al principi i al final, ha situat els dos relats que les emmarquen. Hi recalca una vegada i un altra el compliment rigorós de la Llei del Senyor referent a la purificació, no de la dona, com llegim en el text usual, sinó a «la purificació d'ell», de l'infant Jesús, segons consta en el Còdex Beza,

ja que, havent obert la matriu en la seva qualitat de primogènit, s'havia d'oferir un sacrifici en el moment de la seva presentació en el Temple, com ens ho recorda el llibre de l'Èxode: «Com que el faraó s'obstinà a no deixar-nos sortir, el Senyor va fer morir tots els primogènits del país d'Egipte... Per això jo sacrifico al Senyor tots els primogènits mascles dels animals i rescato els meus fills primogènits» (Ex 13,15). Tractant-se d'una família sense recursos, l'ofrena podia consistir en «un parell de tórtora o dos colomins». En la introducció de Simeó, amb la frase «que tenia per nom...», un pseudònim, Lluç ens proporciona una clau que l'alinea amb un dels personatges de la història d'Israel, el Summe Sacerdot Simeó el Just dels segles III-II aC (vegeu Sir 50). Segons el Còdex Beza, el Càntic de Simeó quedaria circumscrit a

GLÒRIA MONÉS

Israel: «Una Llum per a revelació i glòria del teu poble Israel», mentre que tots els altres manuscrits ho amplien a les nacions paganes: «Una Llum per a revelació a les nacions i glòria del teu poble Israel». Lluç reserva per al segon volum la revelació als pagans (vegeu Ac 13,47). Pel que fa a la profetessa Anna, resumeix en aquesta figura tota la història d'Israel: els «vuitanta-quatre anys» (12 septenaris) que en total hauria viscut, es reparteixen entre el seu estat de soltera (2 sept.), de casada («havia viscut set anys amb un home», 1 sept.) i de viuda (9 sept.).

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART
Claretia i biblista

Com s'explica el naixement del monoteisme d'Israel en un entorn politeista?

El politeisme (en grec: molts déus) era propi de totes les religions del món de l'Antic Testament. A poc a poc, però, la pedagogia de Déu va portar el poble d'Israel a confessar l'existència d'un sol Déu (en grec: *monos*) Déu. La Bíblia defensa una forma de monoteisme en què Jahvè és l'únic Déu i creador, com trobem a Dt 6,4: «Escolta, Israel: el Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'Únic.» Però val a dir que va ser només amb l'exili a Babilònia (a partir del 586 aC) quan l'esforç teològic per superar la catàstrofe va portar la creença sòlida en un sol i únic Déu (Is 45,14-25;43,10s). En el procés del desenvolupament històrico-religiós del monoteisme es van atribuir a Jahvè qualitats i atributs d'altres divinitats (per exemple d'una divinitat solar, de la guerra, etc.), així com trets essencials de divinitats femenines. Al final, el moviment deuteronomista, sobretot a partir de l'exili de Babilònia, va revisar els textos de tal forma que ara produeixen la impressió que a Israel des de bon començament només s'adorà Jahvè; sabem, però, que es va tractar d'un procés llarg que només va ser possible amb la pedagogia divina. Per exemple, el decàleg (Ex 20,3; Dt 5,7) ha de prohibir expressament l'adoració d'altres déus, la qual cosa dona a entendre que aquesta pràctica politeista existia. Al Nou Testament, amb Jesús el Crist ja s'haurà aclarit que només Jahvè és el Déu únic.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYA.CRISTIANA.CAT

La Presentació del Senyor

Lectura primera

Ml 3,14

El Senyor que vosaltres busqueu entrarà al seu temple

Lectura del llibre del profeta Malaquies:

Això diu el Senyor: «Jo envio el meu missatger perquè prepari el camí davant meu, i tot seguit el Senyor que vosaltres busqueu, l'àngel de l'aliança que desitgeu, entrarà al seu temple.» Ja ve, diu el Senyor de l'univers. Qui resistirà el dia de la seva arribada? Qui es mantindrà dret quan ell aparegui? Perquè serà com el foc del fonedor i com el sabó de fer bugada: s'asseurà a fondre i a depurar la plata, purificarà els descendents de Leví, els refinarà com la plata i l'or. Des d'aleshores oferiran al Senyor una oblació digna, i les oblacions de Judà i de Jerusalem seran agradables al Senyor com ho eren abans, com en els temps antics.

Salm responsorial

23

Portals, alceu les llindes; engrandiu-vos, portalades eternes, que ha d'entrar el rei de la glòria.

R. El Senyor és el rei de la glòria.

Qui és aquest rei de la glòria?
És el Senyor,
valent i poderós, és el Senyor,
victoriós en el combat. *R.*

Portals, alceu les llindes; engrandiu-vos, portalades eternes, que ha d'entrar el rei de la glòria. *R.*

Qui és aquest rei de la glòria?
És el Senyor, Déu de l'univers,
és aquest el rei de la glòria. *R.*

Al·leluia

Lc 2,32

Llum que es revelarà a les nacions i glòria d'Israel, el poble de Déu

Lectura segona

He 2,14-18

Calia que es fes en tot semblant als germans

Lectura de la carta als cristians Hebreus:

Els fills d'una família són d'una mateixa sang. Per això Jesús s'ha emparentat amb nosaltres per poder destituir amb la seva mort el diable, que tenia el domini de la mort, i així fer-nos lliures, ja que, sotmesos com estàvem al temor de la mort, érem esclaus tota la vida. Noteu que ell no ha vingut per ajudar els àngels, sinó els descendents d'Abraham. Per això calia que es fes en tot semblant als germans, i així pogués ser un gran sacerdot compassiu i acreditat davant Déu per expiar els pecats del poble. Perquè, després que ell mateix ha passat la prova del sofriment, pot confortar els altres que són provats.

Evangelí

Lc 2,22-40

Els meus ulls han vist el Salvador

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc:

Passats els dies que manava la Llei de Moisès referent a la purificació, els pares de Jesús el portaren a Jerusalem per presentar-lo al Senyor, complint el que prescriu la Llei, que tot noi fill primer, sigui consagrat al Senyor. També havien d'oferir en sacrifici «un parell de tórtres o dos colomins», com diu la Llei del Senyor. Hi havia llavors a Jerusalem un home que es deia

Simeó. Era un home just i pietós que esperava l'hora en què Israel seria consolat, i tenia en ell l'Esperit Sant. En una revelació, l'Esperit Sant li havia promès que no moriria sense haver vist el Messies del Senyor. Anà, doncs, al temple, guiats per l'Esperit, i quan els pares entraven amb el nen Jesús, per complir amb ell el que era costum segons la Llei, Simeó el prengué en braços i beneí Déu dient: «Ara, Senyor, deixeu que el vostre servent se'n vagi en pau, com li havíeu promès. Els meus ulls han vist el Salvador que preparàveu per presentar-lo a tots els pobles; llum que es reveli a les nacions, glòria d'Israel, el vostre poble.» El seu pare i la seva mare estaven meravellats d'això que es deia d'ell. Simeó va beneir-los i digué a Maria, la seva mare: «Aquest noi serà motiu que molts caiguin a

Israel i molts d'altres s'alcin; serà una senyera combatuda, i a tu mateixa una espasa et traspasarà l'ànima; així es revelaran els sentiments amagats als cors de molts.» Hi havia també una profetessa, Anna, filla de Fanuel, de la tribu d'Aser. Era d'edat molt avançada: havia viscut set anys amb el seu marit, però havia quedat viuda fins aleshores, als vuitanta-quatre anys. Mai no es movia del temple, dedicada nit i dia al culte de Déu amb dejunis i oracions. Ella, doncs, que es trobava allà a la mateixa hora, donava gràcies a Déu i parlava del nen a tots els qui esperaven el temps en què Jerusalem seria redimida. Quan hagueren complert tot el que ordenava la Llei del Senyor, se'n tornaren a Galilea, al seu poble de Natzaret. El noi creixia i es feia fort, era entenimentat i Déu li havia donat el seu favor.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 4)

Febrer

2. DIUMENGE

Presentació del Senyor, Verd. Lectures: Malaquies 3,1-4 / Salm 23 / Hebreus 2,14-18 / Lluç 2,22-40
SANTORAL: Corneli, b.; Joana de Lestonnac, rel. i fund.

3. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Samuel 15,13-14.30;16,5-13a / Salm 3 / Marc 5,1-20. O bé: *Sant Blai* (ML), Vermell; *Sant Òscar* (ML), Blanc.
SANTORAL: Claudina Thévenet, rel. i fund.; Francesc Blanco, mr.

4. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Samuel 18,9-10.14b.24-25a.30-19,3 / Salm 85 / Marc 5,21-43
SANTORAL: Andreu Corsini, b.; Caterina de Ricci, rel.; Gilbert, monjo i fund.; Joan de Brito, prev. i mr.; Joana de Valois, rel. i fund.; Josep de Leonessa, prev.

5. DIMECRES

Santa Àgata (MO), Vermell. Lectures: 2 Samuel 24,2.9-17 / Salm 31 / Marc 6,1-6
SANTORAL: Calamanda, vg. i mr.

6. DIJOUS

Sant Pau Miki (MO), Vermell. Lectures: 1 Reis 2,1-4.10-12 / Salm 1 Cròniques 29,10-12 / Marc 6,7-13
SANTORAL: *Sant Misteri de Cervera*. Amand, b.; Dorotea, vg. i mr.; Pere Baptista, mr.

7. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Siràcida 47,2-13 / Salm 17 / Marc 6,14-29
SANTORAL: Coleta, rel.; Juliana, viuda; Teodor, mr.; Ricard, rei.

8. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: 1 Reis 3,4-13 / Salm 118 / Marc 6,30-34. O bé: *Sant Jeroni Emilià* (ML), Blanc; *Santa Josefina Bakhita* (ML), Blanc.
SANTORAL: Elisenda, vg.

El Sant 8 FEBRER

Josefina Bakhita

El cristianisme no pot fer distinció de color de pell, origen social, ideologia o ètnia. Per això una autèntica fe cristiana no tan sols no pot permetre l'esclavitud, sinó que farà tot el possible per alliberar els captius. Aquest va ser el cas de santa Josefina Bakhita (1868 – 1947), esclava sudanesa alliberada per un catòlic.

Nascuda en un poble remot de la regió de Darfur, va dur una vida tranquil·la amb la seva família fins als nou anys, quan va ser raptada i venuda com a esclava. Després de passar per diversos propietaris com una mercaderia més, el 1883 el cònsol italià Callisto Legnani la va comprar i alliberar. La va dur a Itàlia on va treballar com a mainadera, va conèixer el cristianisme i es va fer batejar. Però amb aquest pas no en va tenir prou, i el 1893 a Venècia va entrar a les Filles de la Caritat canossianes. Va dur una vida de religiosa senzilla, dedicada a la pregària i al servei de tothom qui ho necessités. Va ser canonitzada l'any 2000 per Joan Pau II.

El servei a la Paraula

RAFAEL SERRA
Sacerdot de l'arquebisbat
de Tarragona

El papa Francesc, sempre sorprenent, ha disposat que el III Diumenge del Temps Ordinari sigui anomenat Diumenge de la Paraula amb el bell decret *Aperuit illis*, a fi de remarcar pastoralment la importància de la proclamació de la Paraula en la litúrgia i en la vida eclesial. Les diades eclesials en el curs de l'any tenen el perill de desvirtuar la celebració dominical i aparèixer com calcomanies posades a cada diumenge. Cal trobar un just equilibri entre la celebració dominical pròpia i cada Jornada eclesial. En aquest sentit, evidentment, cada diumenge és el Diumenge de la Paraula.

El primer servei que s'ha de fer a la litúrgia de la Paraula és que els lectors llegeixin bé, amb l'entonació deguda, amb les pauses pertinents, amb sentit, el text que proclamen. Això no es pot deixar a la improvisació i, salvant la bona voluntat, cal deixar la lectura de l'Esriptura a les persones aptes per fer-ho. La bellesa de la proclamació de la Paraula no rau únicament en la tècnica de la lectura pública, sinó en el cor. Llegeix bé el qui viu interiorment la Paraula que proclama. Només aquell per al qui la Paraula de Déu té sentit és capaç de proclamar-la amb sentit. La preparació no és únicament tècnica, sinó espiritual. És incomprendible que no s'hagi recuperat el ministeri laical dels lectors, que té tradició eclesial, que implica una espiritualitat i un coneixement de l'Esriptura, una familiaritat amb el seu llenguatge i que té com resultat una aptitud per proclamar la Paraula de Déu a l'assemblea litúrgica. L'assemblea té dret a escoltar la Paraula d'una manera entenedora, audible i clara.

El segon servei a la Paraula és la predicació, que brolla de la *lectio divina* i de la caritat pastoral, i té una funció mistagògica, la de lliurar la Paraula de Déu a l'assemblea per tal que augmenti la vida teològica dels qui l'escolten. Que l'homilia sigui curta o breu és cosa relativa. Una homilia dictada des de la saviesa del cor és digna de ser escoltada, una homilia funcional (dir per a dir) o ideològica, és simplement insuportable. Hi ha l'opinió que l'homilia ha de tenir forma de diàleg per tal que sigui més pedagògica (en alguns casos pot ser veritat), però l'homilia no és un diàleg en ella mateixa, és un ensenyament i una invitació, que cerca el diàleg més alt, entre el Senyor i cada creient. L'homilia ha de deixar el creient en estat de pregària i amb el desig intens de rebre el Cos de Crist. Llavors es realitza la finalitat de la Litúrgia de la Paraula: la del Senyor que parla al seu poble i aquest que respon a la Paraula amb l'assentiment de la vida i amb la lloança de l'assemblea.

El papa Pius XII, l'any 1943, a l'encíclica *Divino afflante Spiritu*, suplicava als fidels catòlics que coneguessin l'Esriptura i es familiaritzessin amb ella. El desig fou renovat i urgit, ara fa més de cinquanta anys, en la *Dei verbum* del Concili Vaticà II i, encara ara, s'ha de constatar amb tristesa que l'Esriptura continua sent desconeguda per molts i la gran majoria de catòlics, quan prenen la Bíblia, no saben com moure-s'hi. Que el Diumenge de la Paraula renovi la voluntat pastoral d'incrementar el coneixement de Bíblia entre els fidels per tal que trobin en ella la Paraula de la Vida.

El musical «Godspell» està basat en l'evangeli segons sant Mateu.

«Godspell» per ajudar Terra Santa

CARLES CORTINA RIU

La Lloctinència de l'Espanya Oriental de l'Orde Eqüestre del Sant Sepulcre organitza la representació del musical *Godspell*, a càrrec de l'Associació Teatral Palestra, que es durà a terme el dissabte 15 de febrer, a les vuit del vespre, al teatre La Salle Bonanova de Barcelona.

Catalunya, Aragó, País Valencià, Balears i Andorra són els territoris que formen part de la Lloctinència de l'Espanya Oriental de l'Orde Eqüestre del Sant Sepulcre, amb seu a l'església i monestir de Santa Anna de Barcelona, vinculada a l'OESSJ des del segle XII, i so-

La representació del musical es durà a terme el 15 de febrer, a les vuit del vespre, al teatre La Salle Bonanova de Barcelona

ta el comandament del lloctinent Joan Carles De Balle i Comas.

La destinació dels fons que s'obtinguin amb aquesta obra, tant a través de la venda de localitats com per mitjà de la fila zero, serà per a Terra Santa, a través del Patriarcat Llatí de Jerusalem, que assisteix Israel, Palestina i Jordània, tenint cura d'escoles, parròquies, seminaris i hospitals. Una petita col·laboració fraternal per als nostres germans cristians de l'altra riba del Mediterrani.

El musical *Godspell*, basat en l'evangeli segons sant Mateu, és una creació de Stephen Schwartz i John-Michael Tebelak, del 1970, que es va estrenar l'any següent a Broadway. Mig segle després arriba a la Ciutat Comtal, amb plena vigència del missatge i amb una acurada posada en escena que commou vivament i, a la vegada, ens ajuda a vèncer la distància que ens separa del Pròxim Orient per acompanyar-los amb el pensament, dedicar-los les nostres oracions i mitigar les seves mancances amb el nostre ajut.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE DOCTRINA I MORAL

pel Dr. Joan Antoni Mateo

Cal allargar la vida?

Per què allargar la vida quan ja no hi ha res a fer en casos de malalties incurables i que causen molt dolor?

Fa uns anys, visitant una padrina que superava els cent anys i que estava molt malament, em va dir: «Mossèn, vull que arribi la mort. Ja no puc més!» Li vaig respondre: «Mira, farem una cosa, aquests dies resarem una novena perquè vingui la mort i se us emporti.» Va callar i després, mirant-me fixament, em va dir: «Miri, mossèn, de moment no cal que ho faci. Potser més endavant.» Li vaig donar la Sagrada Comunió i vam pregar una estona. En anar-me'n, estava molt tranquil·la i em va dir: «Torni la setmana vinent.» La majoria de les vegades el que realment ens diuen aquestes persones no és tant que les matem com que les ajudem a viure, a portar dignament la seva situació. Li recomano la lectura i reflexió dels nostres bisbes en el recent document *Sembradors d'esperança. Acollir, protegir i acompanyar en l'etapa final d'aquesta vida*. Els bisbes recorden que quan un pacient malalt demana morir bàsicament està demanant alleujament del dolor, tant físic com moral. Això ens fa veure que no n'hi ha prou amb la tecnologia sanitària i la farmacologia, sinó que cal una atenció moral i espiritual. Que n'és d'inhumana la proposta d'alguns de foragitar els capellans dels hospitals! També ens diuen que, un cop el malalt rep alleujament físic, proximitat afectiva, atenció mèdica i sociosanitària adequada, deixa de demanar la mort. Molta d'aquesta polèmica és suscitada per una cultura que rebutja la nostra creaturalitat, la nostra condició humana en la seva situació real on la mort i el dolor són presents. La solució no és matar els pacients. No és humà causar la mort, sí que ho és alleujar el dolor. Per això els bisbes també insisteixen en aspectes com l'ètica mèdica, les cures paliatives, la il·legalitat de l'obstinació terapèutica i la necessitat de promoure una cultura de respecte a la dignitat humana. Que no el confonguin: no és el mateix que et deixin marxar que que et facin fora.

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:

elconsultori@hotmail.com

Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

Monsenyor Juan del Río i els seus apunts

L'arquebisbe castrense d'Espanya, monsenyor Juan del Río Martín, acaba de publicar un llibre titulat *Nuevos apuntes para la vida* (BAC Popular), que és tot un manual de cristianisme viu, senzill, proper i penetrant. Els «apuntes» abracen l'arc de temps que va de l'any 2006 al 2018, període en què l'autor desenvolupa el seu ministeri pastoral a la diòcesi d'Asidonia-Jerez i a l'arquebisbat castrense. Vaig conèixer Juan del Río quan desenvolupava el càrrec de secretari general de la Conferència Episcopal del Sud, i des d'aleshores, hi he mantingut una amistat sincera, accentuada en la seva etapa de president de la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació Social. Va brillar sempre la seva clarividència a l'hora d'exposar temes relacionats amb la societat del nostre temps, el seu equilibri, l'especial interès pel diàleg i l'enteniment. Juan del Río porta dins, com a andalusí, l'accent de la terra i la seva religiositat popular, emmarcada en el seu alè i contribució a la «cultura de la pau». En la seva obra, l'arquebisbe hi escull no només temes, sinó realitats; no només problemes, sinó solucions; no només perspectives evangèliques, sinó afanys i tasques de l'home i la dona del nostre temps, que busca en el més profund de la seva existència, la felicitat veritable.

Destaca i aprofundeix en principis indefugibles: «Estimar i respectar la vida», «acceptar el fracàs», «recuperar l'alegria», «la força del cor», i tants missatges com Juan del Río col·loca als seus lectors perquè coneguin a fons els ressorts d'una «vida reeixida» i les «claus per aconseguir-la». Un llibre que il·luminarà intensament la nostra vida.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Més requisits que a la resta

Voldria comentar la situació dels professors de religió arran de l'article «Es busca professor de religió» publicat el 19 de gener a *Catalunya Cristiana*. Les condicions laborals dels professors de religió a l'escola pública són de vergonya, kafkianes. Se'ls demana molta més formació que a la resta. A més, cal sumar-hi el fet de tenir alguns companys desconsiderats, insolidaris, de ser rebutjats pels sindicats i haver d'aguantar comentaris anticlericals de progrés de Visa d'Or.

ANTONI CASTELLÓ KLEIN
Mallorca

Gràcies als fills de les immigrants

L'Eurostat, oficina estadística de la Comissió Europea, subratlla que la població europea augmenta gràcies als fills de les immigrants. Amb tot, aquest fenomen no assegura el futur, si acceptem les conclusions d'un estudi que es va publicar a *Population & Sociétés*, la revista de l'Institut Nacional d'Estudis Demogràfics de París, que analitza específicament les taxes de fecunditat a França. Entre altres raons perquè la fecunditat de les mares de segona generació —filles d'immigrants ja nascudes aquí— tendeix a equiparar-se amb la de les nacionals.

A la meitat dels països europeus, les immigrants contribueixen a augmentar la taxa de fecunditat. Però, en un de cada quatre, el nombre no és suficient per modificar-la, com passa a la majoria dels antics països comunistes del centre o de l'est d'Europa.

Els autors de l'estudi insisteixen en el fet que només s'han limitat a reunir i analitzar els fets, deixant de banda els aspectes ideològics. N'hi ha, però, que respiraran tranquils en veure que la immigració no posa gens en perill la identitat nacional. Les dades exigeixen una responsabilitat màxima en matèria

de polítiques de família i sanitat. Perquè, com han escrit en un llibre tres economistes importants del país veí, està sorgint un nou model de societat: la societat de l'envelliment, de la longevitat.

PEDRO GARCÍA
Sant Feliu de Guíxols

Respecte, si us plau!

Llegeixo que el grup parlamentari Compromís ha sol·licitat al president de Govern que es retiri l'assistència religiosa dels hospitals. La falta de respecte davant dels sentiments i del patiment de les persones creients en moments tan importants de la seva vida em produeix indignació i pena. I també em pregunto si és una cosa tan important i transcendent per a Espanya i els espanyols, com per presentar-lo a l'inici d'aquesta nova etapa, que té pendents tantes coses importants. Em fa la impressió que el que sí que és important per a aquest grup és posar tots els mitjans per fer desaparèixer l'Església.

PILAR PEÑA SAIZ
Barcelona

Per la justícia i la pau

Aquest darrer desembre, el Papa es va reunir amb el secretari general de les Nacions Unides (ONU), Antonio Guterres, coincidint amb els 75 anys d'aquesta organització. L'experiència de les dues grans guerres de la primera meitat del segle XX va reforçar la convicció que la pau entre els pobles requeria de l'existència d'un organisme per promoure relacions d'amistat en el pla internacional. La Santa Seu va avalar aquest compromís i encara ho continua fent. El missatge comú que han fet públic el Papa i el secretari general n'és una bona mostra. En ell s'han referit a la lluita contra la fam, a la promoció de relacions justes entre les persones i els pobles, a la defensa de la llibertat religiosa i a la defensa de la pau.

XUS D. MADRID
Palamós

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

MAC

Joan Riera i Domingo, gerent de l'empresa Rifer-Rocafer

«Quan sento una campana, sé si l'he feta jo o no»

De professió enginyer electrònic, Joan Riera és al capdavant de l'empresa Rifer-Rocafer des de fa trenta anys. Amb seus a Barcelona, Girona i Terrassa, avui dia és l'única empresa a tot Catalunya que es dedica a la fabricació, restauració i electrificació de campanes. A més, Riera posa en relleu que «al territori europeu hi queden també pocs fonedors». Des de Rifer-Rocafer acostumen a fer unes cinquanta campanes a l'any, «sobretot de cara a festes majors i temps litúrgics com Nadal o Setmana Santa». Les seves campanes són arreu de la geografia catalana: des dels santuaris de la Mare de Déu de Núria o de la Mare de

Déu de la Gleba fins a les catedrals de Girona o Terrassa, passant per les ermites rurals més petites i isolades.

Quin és l'àmbit de treball de Rifer-Rocafer?

Nosaltres ens dediquem des de fa cinquanta anys a tres grans àrees: les campanes, la megafonia i la rellotgeria. Som fruit de la fusió, fa deu anys, de dues empreses líders en aquests serveis: Rifer i Rocafer. Pel que fa a la megafonia, és un sector que ha evolucionat molt, ja que actualment, gràcies a un nou sistema, només amb la instal·lació d'un o dos altaveus podem sonoritzar tota una església. És el cas de Sant Joan de les Abadesses o Castelló d'Empúries. D'aquesta manera, ens estalviem l'enrenou que suposa passar cables i més cables...

Des de ben petit ja mostrava interès pel món de les campanes.

Sí, amb deu anys feia d'escolà i, a instàncies del mossèn, tocava les campanes de la parròquia de Setcases, on passava l'estiu. Amb el pas dels anys, la meua vocació s'ha convertit en el meu ofici. I he de dir que gaudeixo molt fent el que faig.

Quin va ser el moment decisiu?

Fa temps que ens vam adonar que nombrosos campanars estaven muts, que cada vegada hi havia menys campaners... Soc membre de la Confraria de Campaners de Catalunya. La situació que constàvem era trista, descoratjadora. Per la meua professió, nombrosos capellans em preguntaven: «Podries arreglar la campana de l'església?» I vam començar a restaurar campanes. Quan es trenquen, les soldem, o bé en fem rèpliques exactes, com la que vam fer per a l'església del poble costaner mallorquí de Portocristo. Ens hem associat amb una foneria de Càceres, que fa tres-cents anys que fa campanes. També vam haver d'anar a Royal Eijsbouts, un taller d'Asten (Holanda), per tal

d'aprendre la tècnica dels carillons. Una vegada un mossèn ens va dir que fem «apostolat acústic». Hi estic totalment d'acord.

Som davant d'una «renaixença» de les campanes?

Penso que sí. S'han creat col·lectius de campaners per promoure l'activitat campanera. El musicòleg Xevi Pallàs ha fet recentment un inventari de totes les campanes de la comarca de la Garrotxa. Nosaltres hi hem col·laborat. El llibre recull informació de dues-centes trenta campanes; algunes d'elles són de l'època medieval. Hi destaca la campana amb la data escrita més antiga de Catalunya, 1303, i es troba al municipi de Sant Andreu del Torn. Una campana que fa més de set-cents anys que sona!

I també dels campanars...

Als campanars no hi puja mai ningú, llevat del dia de la festa major. Molts d'ells es troben en una situació precària. Des de Rifer-Rocafer fem un manteniment periòdic preventiu dels jous de les campanes, dels batalls... Així, molts campanars que estaven abandonats s'han pogut revitalitzar. Per exemple, el de Rupit, al bisbat de Vic. Hi havia una campana molt antiga i ara se n'han fet dues més, campanars del poble hi puguen per tocar-les, han restaurat tot el campanar... Podem dir que aquest campanar ha «ressuscitat».

Com és el procés de construcció d'una campana?

Un cop tenim fet l'original de la campana amb fang i amb les lletres (el nom de la campana, la data de benedicció, els noms dels padrins...) enganxades amb cera «perduda», es fa el motllo exterior. Totes les lletres hi queden enganxades «en negatiu». Després elaborem un motllo interior. Sobreposem els dos motllos i a l'espai que queda entre tots dos hi aboquem el bronze a 1.800 graus. El bronze fon la cera i n'ocupa l'espai, per això les lletres queden en relleu. Cal dir que soterrarem la campana i la mateixa terra la comprimeix perquè no es rebenti el motllo, atès que la pressió i la temperatura són molt altes. Nosaltres fonem sempre els dijous a l'hora de l'Àngelus i la deixem allà fins al dilluns següent. Posteriorment, ja freda, la desenterrarem, trenquem el motllo —d'aquí neix l'expressió popular «trençar motllos»—, la fem tocar, la polim, li fem diferents acabats, etc.

Tot de manera artesanal.

I tant! La immensa majoria de les

Col·locació de la campana «Sant Joan Bosco», l'any 2012, al temple expiatori del Sagrat Cor al Tibidabo (Barcelona).

campanes que fem van destinades a llocs de culte. De campanes civils, se'n fan molt poques. Una de les darreres és la *Llibertat*, encarregada des d'Olot per l'Assemblea Nacional Catalana. Elaborem campanes de diferents mides: la més petita que hem fet pesava deu quilos i la més gran, cinc mil quilos. Quan sento una campana, immediatament sé si l'he fetajo o no. Totes les campanes que he fet les tinc classificades i enumerades. Són com si fos-

sin «filles» meves!

Contribuïu a recuperar el patrimoni cultural de pobles i ciutats.

Hem tornat la veu a les campanes. Que hi hagi un campaner a cada església és una cosa inviable avui dia. No fa gaire molts campaners estaven muts i avui les campanes ja poden tocar elèctricament. Ara bé, sempre deixem la possibilitat que les campanes es puguin tocar amb corda, manualment. Bons exemples els tenim a la catedral de Girona o de Terrassa. Quan electrifiquem una campana, intentem recuperar tots els tocs antics. Fem una laboriosa tasca de recerca. Tot això ho programem amb ordinador.

Les campanes han estat, i són encara, un important mitjà de comunicació.

Sí, sobretot antigament, les campanes marcaven la vida dels pobles perquè transmetien una gran quantitat de missatges a través dels seus múltiples tocs. A més dels quarts i les hores, hi ha tocs de festa, de missa, de mort, d'alarma... També hi ha tocs per a la pregària del matí, l'Àngelus del migdia, la pregària de la tarda... I sense oblidar la repetició de les hores, que és molt típica a Catalunya. D'un poble a un altre, d'una comarca a una altra, podem trobar diferències notables en els tocs. Les campanes acompanyaven la vida quotidiana de la gent. Tornar a conèixer la veu de cada campana i interpretar-ne els tocs no és una tasca fàcil, però sí molt agrada. Encomanem-nos a sant Paulí de Nola, patró dels campaners!

«La meva vocació s'ha convertit en el meu ofici»

RECORDS DEL CONCILI PROVINCIAL TARRACONENSE (2)

Un Concili provincial exercint la sinodalitat

CARDENAL LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH
Arquebisbe Metropolità emèrit
de Barcelona

En el Concili Provincial Tarraconense del 1995 hi participàrem —a més dels bisbes— els altres membres del poble de Déu. En l'assemblea conciliar hi havia laics, religiosos, religioses, sacerdots i diaques. Tots aquests eren membres del Concili i tenien vot consultiu. Els bisbes, com a mestres de la doctrina, sacerdots del culte sagrat i servidors en el govern —com recorda el Concili Vaticà II—, tenien vot deliberatiu.

Pel que fa a la participació que tenien tots els membres del Concili, hi va haver plena llibertat d'expressió que sempre va estar presidida per la comunió i la sinodalitat, cercant el que creïem que era el millor per a les Esglésies a Catalunya. Això es va veure en la coincidència de l'aprovació de les resolucions finals del Concili per part dels qui gaudien de vot consultiu, ja que foren les mateixes resolucions que vam aprovar els bisbes de Catalunya.

Els bisbes han d'exercir aquest vot deliberatiu en els treballs de l'assemblea conciliar i especialment en l'aprovació de les resolucions conciliars amb comunió eclesial amb tot el poble de Déu. Ho han de fer a l'interior d'aquest poble. «Per això —dèiem els bisbes de Catalunya—, el vot consultiu dels altres membres del Concili és un element integral i constitutiu del procés de formació del mateix vot que hem de fer els bisbes.» El vot consultiu té una força moral molt important, puix quan aquest és majoritari o gairebé unànim, la normativa de l'Església diu que cal que sigui tingut molt en compte i només es podrà actuar en contra si es tenen raons molt greus.

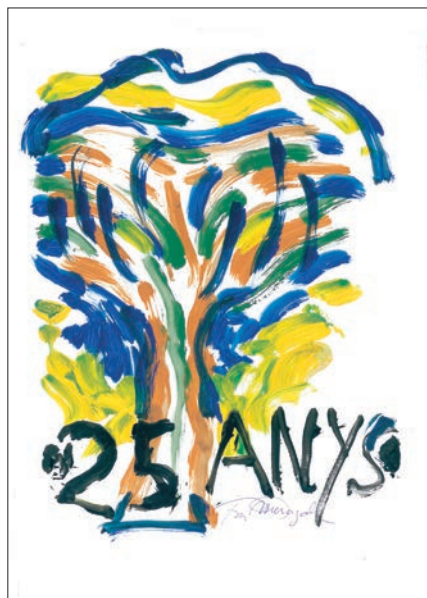
El Concili no es va fer en un dia i moltíssims laics participaren, més de 60.000, en la seva preparació, proposant temes, estudiant i fent

aportacions en els documents que s'havien de debatre i aprovar en l'assemblea conciliar. Posteriorment a aquesta consulta, es va realitzar el treball en l'etapa diocesana, que es va fer a nivell de cada una de les vuit diòcesis del Concili.

Les resolucions del Concili foren aprovades per votació dels membres que gaudien de vot consultiu amb la majoria de la meitat més un dels vots. Un cop aprovades les resolucions conciliars per aquests membres del Concili, els bisbes realitzàrem la votació sobre les mateixes resolucions i, amb algunes variacions de poca importància, van ser també aprovades totes elles. El professor Joan Estruch, membre del Concili, va fer un interessant estudi comparatiu sobre aquestes dues aprovacions en el seu treball: *Variacions sobre el Concili Provincial Tarraconense (Qüestions de Vida Cristiana, n. 183)* posant en relleu les grans coincidències i algunes diferències.

El Concili provincial fou un exercici de la sinodalitat de l'Església. El terme *sinòdia* dels primers cris-

Didac Bertran. Arxiu Històric Arxidiocesa de Tarragona

Tots els participants a les sessions de Sant Cugat del Vallès.

La sinodalitat és un diàleg esforçat per convenir tots cap a la unitat sota la Paraula de Déu i de l'Esperit

tians s'utilitzava per designar sobretot l'Església mateixa, segons aquella fórmula paradigmàtica de sant Joan Crisòstom: «L'Església té nom de sínode.» La sinodalitat que exercirem comportà la participació de tots els membres del poble de Déu reunits sota la direcció de la Paraula de Déu, a la llum de l'Esperit. La sinodalitat no és ni la llei mecànica de la majoria ni la unanimitat imposada pel líder, sinó un diàleg esforçat per convenir tots cap a la unitat sota la Paraula de Déu i de l'Esperit, cosa que es reflecteix en la fórmula famosa del Concili de Jerusalem: «Ens ha semblat a l'Esperit i a nosaltres», com llegim en els Fets dels Apòstols (15,28). La sinodalitat és «expressió de l'eclesiològia de comunió» propugnada pel Concili Vaticà II.

Alhora una Església sinodal és una Església participativa i corresponsable. La Comissió Teològica Internacional, en un document sobre la sinodalitat, afirma que els Concilis «contemplen la participació del poble de Déu en els processos de discerniment i decisió,

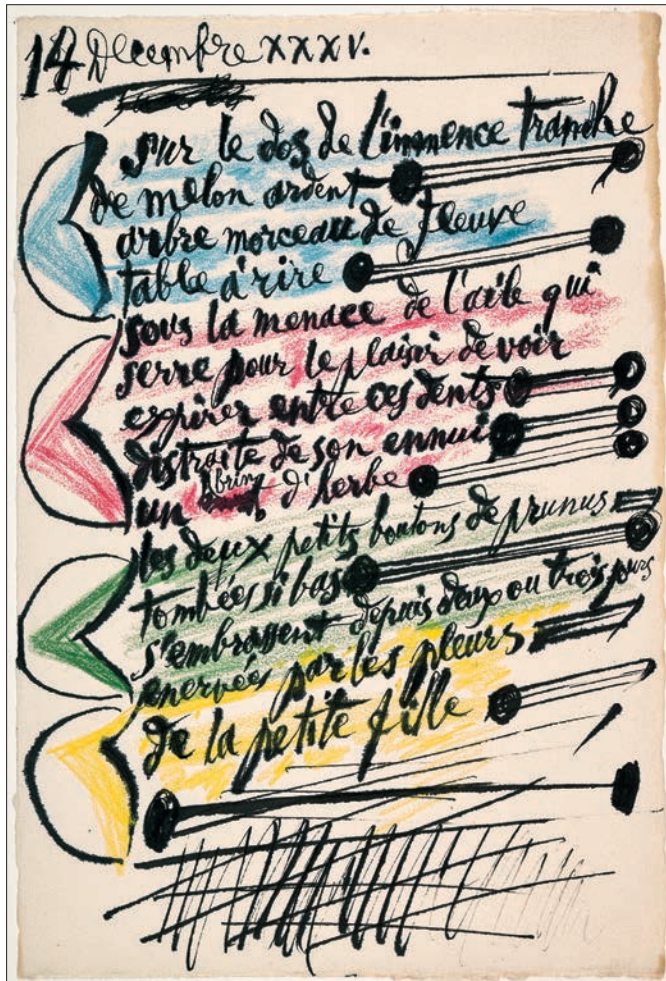
com també l'expressió no només de la comunió col·legial entre els bisbes, sinó també amb tots els membres de la porció del Poble de Déu que els ha estat confiada, i, en conseqüència, la comunió entre les Esglésies, fent que aquests Concilis siguin moments adequats per a les decisions més importants, especialment les que es refereixen a la fe».

El papa Francesc en el seu programa pastoral per a tota l'Església demana que les realitats eclesials siguin sinodals. Això supera el clericalisme i potencia la corresponsabilitat dels laics. I els Concilis provincials i els plenaris constitueixen l'estructura específica de l'exercici de la sinodalitat en un reagrupament de diòcesis. Són, per tant, bons instruments pastorals de present i de futur que caldrà convocar sempre que es consideri necessari o útil per facilitar la participació de tot el poble de Déu en les decisions eclesials que es requereixen per a l'evangelització en un temps i en un lloc concret.

Aquests Concilis —com el que celebrarem— prenen decisions que són vinculants per a totes les Esglésies diocesanes que l'han celebrat. Avui cal potenciar el treball pastoral en unes mateixes realitats culturals, i socials, com és el cas de Catalunya. Aquí rau una de les justificacions més cabdals de la celebració de possibles Concilis provincials en el present i en el futur, ja que el Concili cerca de donar respostes eclesials als problemes i reptes d'una determinada realitat religiosa i sociocultural.

Les Conferències Episcopals només poden prendre decisions vinculants en determinades matèries. En canvi, els Concilis provincials i plenaris poden prendre decisions vinculants sobre una ampla temàtica, tenen cura de vetllar per les necessitats del poble de Déu del seu territori i poden establir allò que sembli oportú per a l'increment de la fe, la coordinació de l'activitat pastoral, la regulació dels costums i l'observança, l'establiment o la protecció de la disciplina eclesiàstica. Com veiem, tot això és eminentment pastoral i molt adient si es vol realitzar una pastoral conjunta en una agrupació d'Esglésies diocesanes.

MAC
Barcelona

«Al dors del gran tall de meló ardent» (1935), de Pablo Picasso. Musée National Picasso-Paris. Dació Pablo Picasso, 1979. MP1146 (v).

© RMN-Grand Palais (Musée National Picasso-Paris) / Mathieu Rabreau

© Successió Pablo Picasso, VEGAP, Madrid 2019

El Museu Picasso constata la importància de l'escriptura poètica en la trajectòria creadora del geni malagueny

Cal·ligrafies poètiques fascinants

«Al capdavall, totes les arts són una sola. Es pot escriure una pintura amb paraules, com es poden pintar sensacions en un poema.» Són paraules de Pablo Picasso, un dels genis de les belles arts més grans de la història. Fins al proper 1 de març es pot visitar al Museu Picasso de Barcelona una exposició que té com a objectiu fonamental donar a conèixer la importància de l'escriptura poètica en la trajectòria creadora de Picasso.

Estructurada en cinc sales, *Picasso poeta* està comissariada per Marie-Laure Bernadac, Emmanuel Guigon, Androula Michael i Claustre Rafart i Planas. Els manuscrits de Picasso, escrits la majoria en llengua francesa i d'una gran bellesa gràfica, es caracteritzen per la seva complexitat. Evoquen un univers visualment i temàticament polièdric, un món d'absoluta llibertat formal i amarat d'un ric simbolisme.

L'escriptura era per a Picasso el complement indissociable de la pintura. Feia servir un traç expressiu i vigorós, que plasmava en el paper a través de la seva mirada inconfusible, subjectiva i transparent. Un bon exemple el tenim amb la seva obra *Al dors del gran tall de meló ardent* (1935), executada amb tinta xinesa i llapis de colors. El mestre malagueny concebia la cal·ligrafia com una estètica geomètrica.

Entre els treballs que s'exhibeixen a la mostra destaquen els llibres *Le chant des morts* (1948), amb quaranta-tres poemes del seu amic Pierre Reverdy —convertit al catolicisme, des del 1926 residia al monestir benedictí de Sant Pere de Solesmes— i cent vint-i-cinc litografies de Picasso, amb llampant llapis vermell, i *Poèmes et lithographies* (1954), amb textos i gravats de Picasso.

Pel que fa als quadres que complementen l'exposició, són notables *Retrat d'una noia sobre una llauna de conserva* (1936), *Dones en un interior* (1936), *Retrat de noia* (1936) o *Dona plorant* (1937). Així mateix, cal posar en relleu altres obres com ara *La crucifixió* (1932), *Quimera* (1935) i *Estudis per a perfils de Marie-Thérèse* (1936), realitzades amb ploma i tinta, i un retrat del poeta Luis de Góngora, fet el 1947 amb aigüatinta.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826

Mòbil: 639 474 741

c/ Balmes, 281, entr. 2n

08006 Barcelona

L'observatori VIRGO, a Itàlia, ha detectat el xoc d'estrelles neutròniques. / *The Virgo Collaboration/CCO 1.0*

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Captació d'ones gravitacionals

Suposo que ja n'heu sentit a parlar. Es tracta d'un fenomen físic predit per Einstein que s'ha pogut comprovar no fa gaire. S'ha vist que realment existeix. A la teoria general de la relativitat, publicada el 1916, aquest cèlebre físic exposa que els cossos de gran massa poden generar, si s'accelera el seu moviment o xoquen entre ells, ones de gravetat a l'espai-temps que es propaguen a la velocitat de la llum. És un fet que es pot comparar a les ones superficials que s'originen en un estany quan hi tirem una pedra. Però aquest fenomen té una transcendència molt petita en el conjunt còsmic. Estracta d'una pertorbació que origina uns desplaçaments de l'ordre de mil·lèsimes del diàmetre d'un protó. Com és possible captar una diferència en longitud tan petitíssima?

Per això el mateix Einstein creia que aquesta afirmació seva no es podria comprovar mai. Però hi hagué qui veié que es podia detectar indirectament pel moviment de dues masses enormes juntes. I, observant un púlsar binari, els físics Russell Alan Hulse i Joseph Hooton Taylor ho aconseguiren (i se'ls concedí el premi Nobel de Física el 1933). Però, no es pot detectar directament l'ona gravitatòria? Doncs, sí. Cal inventar un dispositiu

capaç de detectar desplaçaments d'aquest ordre tan minso. Serà un làser amb interferòmetres. I així, es va fer a Nord-amèrica l'observatori LIGO de dues instal·lacions, una a Livingston (Louisiana) i l'altra a Hanford (Washington), i poc més tard els europeus construïren VIRGO a Cascina, prop de Pisa (Itàlia). La primera captació segura va ser el 14 de setembre del 2015. Després d'analitzar el que havien detectat es publicà el resultat l'11 de febrer del 2016, afirmant que allò era la manifestació d'una col·lisió de dos forats negres a 1.300 anys llum. S'havia hagut de fer un estudi llarg del que s'havia enregistrat, per arribar a la certesa.

I què més? L'1 d'octubre del 2019 ja eren 33 les deteccions fetes. El 8 de gener d'enguany sortia als diaris que se n'havia obtingut una altra; el 25 d'abril passat la captació del xoc de dues estrelles neutròniques que havien col·lisionat a una distància d'uns 500 anys llum, segons les anàlisis que també s'havien hagut de fer al llarg d'uns mesos. Tot fruit de l'observació conjunta dels 3 observatoris que hem dit, els dos LIGO i el VIRGO.

Encara que no ens afecti gens a la nostra vida, és interessant veure com treballen els científics i les coses que van descobrint.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

TRADICIONS REMEIERES

Amanides de lletuga i d'escarola

La millor època de l'any per menjar escarola i lletuga és el temps de primavera i d'estiu. Habitualment, al moment d'amanir aquestes hortalisses hom acostuma a rebutjar-ne les primeres fulles quan, de fet, són les més gustoses i les més agraciades amb nodriments vitamínics. Els antics frares caputxins d'abans de la supressió religiosa del 1835, en els sobris àpats de la col·lació nocturna dels dies penitencials, solien menjar l'*enciamet*, que consistia en una amanida remineralitzant i vitamínica d'hortalisses crues trossejades, que se servien a les taules del refectori «enciamades», o amanides, amb agràs.

De lletugues (llat., *Lactuca sativa*; cast., *lechuga*) a les hortes de casa nostra en trobem de moltes varietats i les podem agrupar en tres grups: les allargades, les de cabdellada i les acolorides de fulla solta. Les de tipus «allargat» solen ser unes lletugues llargues i estretes, amb unes fulles de color verd obscur d'un gruix notable i de textura cruixent, però sense formar cabdell. La més comuna és la lletuga «romana», que és una hortalissa ideal per a qualsevol tipus d'amanida i és, alhora, molt adient per elaborar sucus i salses.

Les «cabdellades» són unes lletugues que formen un cabdell de fulles toves i mantegoses. La més apreciada d'aquesta varietat és l'anomenada «enciam francès», que produeix unes fulles amb els extrems vermellosos —d'un gust lleugerament àcid— i que combinen excel·lentment amb el formatge. Recentment, alguns experts en gastronomia han recomanat els «cabdells de Tudela», que són unes hortalisses de tija petita i amb un cabdell semblant a la col, ideals per combinar-los amb amanides avinagrades que comptin amb la presència de tonyina confitada, o bé d'anxoves o seitons.

La varietat més apreciada de les lletugues de «fulla solta» és la coneguda com a «fulla de roure», que fa unes fulles ondulades arrissades i de sabor amargant, molt aptes per acompanyar i contrastar el gust de la carn de ploma.

Pel que fa a l'escarola (llat., *Chicorium endivia*; cast., *escarola*) és una hortalissa caracteritzada amb un lleuger gust amargant que, d'altra banda, contribueix a afavorir la digestió dels greixos i, per això, estimula també el bon funcionament del fetge. Sobre les propietats d'aquesta hortalissa, els

antics hortolans caputxins indicaren que: «L'escarola cura lo dolor de ventre» (BHC, *Lo jardiner hortolá, IV-6*), especialment aquella variant arrissada anomenada escarola «barba de caputxí», que els frares conreaven a les hortes conventuals coneixedors de les seves notables propietats aperitives, refrescants, anti-febrífugues i saciants. El conreu de l'escarola sol reclamar terres de fondària notable, no excessivament humides i poc compactades.

En els nostres dies, notables experts en gastronomia recomanen d'amanir la lletuga i l'escarola amb sal mineral de l'Himàlaia, coneguda popularment com a «sal grisa», que és molt rica en iode. Tanmateix, a casa nostra gaudeix d'un enorme prestigi la sal de Cardona —com a sal mineral— i, també, la sal d'Eivissa —com a sal marina—, tant per cuinar i amanir com, també, per conservar els bolets, la carn i el peix en salaó. A l'article vinent us parlaré, si a Déu plau, sobre el cafè.

Agustí Codinach

JESÚS GARCÍA CARRETERO

Historia del amor
Dios y la vida
San Pablo, 2019, 177 pàg.

Aquestes pàgines són un conte modest. El relat senzill d'una història d'amor. Atreviu-vos a apropar-vos-hi amb els ulls d'un infant i a llegir entre línies per entendre la grandesa de la història d'amor entre els éssers humans i Déu.

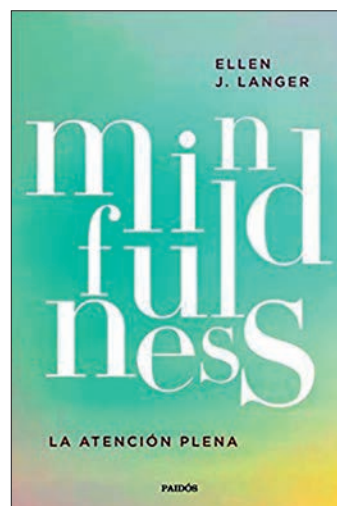
Ana María García Salcedo és l'autora de les il·lustracions.

JOSÉ RAMÓN DÍAZ GIJÓN

La invasión de los bárbaros
Laude, 2019, 125 pàg.

La Valentina, la nova de la classe, és estrangera. Destaca perquè és alta, rossa i d'ulls blaus, un físic diferent del de la majoria. Per això la Gisela i la seva colla s'hi han fixat no per ser-ne amigues, sinó per fer-li la vida impossible. Aquesta història ens presenta l'assetjament escolar de forma real, però, a la vegada, ens mostra una llum per acabar amb la seva impunitat.

ELLEN J. LANGER

Mindfulness
Paidós, 2019, 222 pàg.

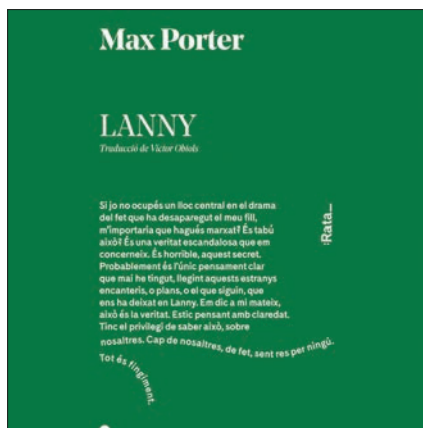
L'aplicació del *mindfulness* requereix que actuem amb plena consciència i tota l'atenció en les nostres tasques, encara que siguin molt quotidianes i banals. Aquesta és la clau per superar-nos i extreure el millor de nosaltres mateixos en totes les situacions o davant de qualsevol problema i per viure, treballar i envellir millor.

RENATO CISNEROS

Algún día te mostraré el desierto
Alfaguara, 2019, 245 pàg.

Per a un escriptor obsessionat amb la paternitat, la nit en la qual la seva dona li confessa que seran pares, el que ha estat literatura i psicoanàlisi es converteix en pols i batec. De què serveixen les paraules, la memòria i la imaginació davant les belles formes que dibuixa la primera ecografia?

MAX PORTER

Lanny
Rata, 2020, 219 pàg.

Aquesta és la història d'una parella esgotada que viu en una comunitat rural del voltant de Londres que s'ha d'enfrontar a l'experiència brutal del possible segrest o assassinat del fill.

Una novel·la angoixant que ha conquistat la crítica i els lectors. Triat millor llibre de l'any 2019 per The Guardian i The Sunday Times.

MARÍA MONTESINOS

Un destino propio
Ediciones B, 2020, 607 pàg.

L'estiu del 1883, la Micaela, una jove mestra, arriba a Comillas. Allà coneix Héctor Balboa, un indià que ha tornat de Cuba amb una gran fortuna i que construeix una escola per als fills —i no les filles— dels vilatans. Ella comença una batalla perquè també les nenes puguin rebre l'educació que mereixen i que necessiten.

CRÍTICA TEATRAL

ANDREU SOTORRA
andreu.sotorra@gmail.com

La perillosa ratlla dels quaranta

Una primera versió d'aquesta obra es va representar fa set anys al Teatre Tantarantana amb Elena Fortuny i Carles Alberola. La primera sensació, ara amb la versió de la companyia La Brutal, és que el temps hi ha jugat a favor. Si aquella primera mirada sobre la peça de David Greig (Edimburg, Escòcia, 1969) ja va ser prou suggeridora, aquesta encara ho és més perquè la posada en escena compta amb dos músics, cosa que converteix l'espectacle en una barreja de teatre, concert, musical... Per això la presenten com «una obra de teatre amb cançons», per no encasellar-la en cap registre.

L'estructura de la peça de David Greig té un ganxo literari perquè combina la narració amb el diàleg, com si l'autor hagués posat els seus

herois a l'escenari però els estigués dictant des de molt amunt allò que diuen. O també com si els espectadors estiguessin llegint una novel·la i s'imaginessin els personatges i els ambients en els quals es mouen.

La interpretació ha fet que aquesta sensació no es perdi mai i que l'obra estiri l'atenció dels espectadors portant-los fins i tot cap a l'univers màgic del cinema. L'acció passa a l'escolesa Edimburg. Bob (Ivan Massagué) i Helena (Marta Bayarri) estan a la perillosa ratlla dels quaranta, quan tot sembla que se'ls escapi dels dits. No és agosarat dir que l'obra es podria qualificar de «generacional» perquè els espectadors de la meua funció que feien pinta de ser de la franja dels quaranta no podien amagar la seva empatia amb els dos personatges. Per tant, podríem dir que és fins i tot una obra «terapèutica», en temps de crisis personals, i que deixa un bon regust perquè els espectadors acaben identificant-se amb els desitjos i les pors dels dos protagonistes.

Bob i Helena són la cara i la creu d'un desig amagat, que es dona per perdut quan la història comença i que, entre els dos, aconsegueixen que revifi al final entre seducció, rebuig, passió i una mica de folk i d'indie, una banda sonora amb un to especial que hi aporten els dos músics i que és també la banda sonora que ha amansit les penes de moltes generacions.

© Lander Larranaga

Els intèrprets Ivan Massagué i Marta Bayarri, en primer terme. Al fons, Aurora Bauzá i Pere Jou, músics.

«**AQUELLA NIT** (Midsummer)»,
de David Greig
COMPOSITOR I LLETRES:
Gordon McIntyre
TRADUCCIÓ: Cristina Genebat
INTÈRPRETS: Ivan Massagué i
Marta Bayarri
MÚSICS: Aurora Bauzá i Pere Jou
DIRECCIÓ: David Selvas.
Companyia La Brutal
La Villarroel, Barcelona.
Fins al 7 de març

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

GRISELDA OLIVER I ALABAU
Llicenciada en Filologia Clàssica

Isabel-Clara Simó, passió i vocació

Dona d'ideals, defensora de la justícia social, del feminisme, de la llengua i del país, Isabel-Clara Simó, l'escriptora alcoiana que va morir aquest 13 de gener passat, és un dels pilars de la literatura catalana contemporània. Sempre havia reconegut una gran devoció per la seva llengua i el seu país. Se'ls estimava bojament, deia ella. El reconeixement d'aquest amor, va dir, es va fer mutu quan se li va atorgar el Premi d'Honor de les Lletres Catala-

nes el 2017. En una entrevista televisada, havia explicat que escrivia per sentir-se viva. Potser per això Isabel-Clara Simó va acabar sent una escriptora prolífica. Va conrear la novel·la, el teatre, la poesia, i fins i tot va fer articles de premsa i guions. En la seva vasta obra —ha escrit més de quaranta llibres— li agradava indagar sobre la naturalesa humana. Entre la seva obra, cal destacar *Júlia* (1983), *És quan miro que hi veig clar* (1979), *Històries perverses* (1992), *La salvatge* (1994), *El gust amarg de la cervesa* (1999), *El meu germà Pol* (2008).

Al llarg de la seva trajectòria, va rebre nombrosíssims premis: el primer, el premi Víctor Català (1978), però també el Sant Jordi (1993), el Crítica Serra d'Or de Literatura i Assaig (1993), els Premis Octubre (2001), el Ciutat d'Alzira de Novel·la (2007), el Joanot Martorell de narrativa de Gandia (2010), el Memorial Jaume Fuster de l'AELC (2013), el Ciutat d'Alcoi de teatre (2011). I, sens dubte, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, que resumia i recollia tota aquesta llarga vida de premis i dedicació a l'escriptura i a la llengua. Una llengua que fins a la universitat només utilitzava oralment. Va ser Joan Fuster qui li va fer descobrir que el català també era una llengua escrita. I des d'aquell moment va decidir que sempre escriuria en la llengua en què pensava i estimava.

Paral·lèlment a la seva producció literària, Clara-Simó va dedicar-se a la docència als instituts de Bunyol, al Ramon Muntaner de Figueres i al Sant Josep de Calassanç de Barcelona, i també al món del periodisme. Va ser directora del setmanari *Canigó* i col·laboradora habitual de diversos mitjans de comunicació. Clara-Simó va saber lligar la seva passió i la seva vocació fins al final. *Sit tibi terra levis.*

RAUXA

La gratuïtat

«Això ho fas perquè et paguen.» Aquesta és la frase que va deixar anar un nen, que anava just amb els estudis, a la noia que li feia classes de reforç. Són unes paraules que glacen la sang. D'entrada, tan sols ho podem entendre com una elemental manca de gratitud. És ben bé així, però alhora en aquestes paraules hi podem endevinar l'expressió d'una certa sorpresa per part del nen, l'estranyesa davant d'alguna cosa que ell ni esperava ni, per desgràcia, era capaç de comprendre: la dedicació abnegada amb què la professora li explicava la matèria. El temps i l'esforç que hi esmerçava devien ser notoris, i dins del marc mental de l'alumne allò només es podia explicar des d'una contraprestació econòmica. Aquella cosa de més que la noia hi posava, aquella voluntat de no limitar-se a complir amb el mínim i prou, a la seva manera el nen ho va captar, però només ho va poder interpretar des de la més eixorca de les lògiques mercantilistes.

Un dels aspectes més sorprenents i admirables de la persona humana és la capacitat de donar-se completament a una altra sense esperar cap mena de recompensa. Les lleis biològiques expliquen que tot allò de bo i bonic que són capaços de fer els éssers vius, com ara el cant dels ocells, no és mai gratuït, sinó que respon a un mecanisme de supervivència que en darrer terme busca el benefici propi. Però el tacte exquisit amb què una infermera té cura dels malalts o el valor del bomber que no dubta a arriscar la pròpia vida per salvar la dels altres, escapa a aquesta lògica egoista. Ens deixa entreveure que, més enllà de tot determinisme, la gratuïtat és l'únic que pot alliberar l'home i omplir la seva vida de bellesa i sentit.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

ESGLÉSIA DE SANT GAIETÀ

El **diumenge 2 de febrer**, a les 18.00, concert del Duet in Dulci Jubilo amb obres del Renaixement, Barroc i clàssic-romàntic; el **dissabte 8**, a les 18.00, recorregut per la cançó anglesa des del segle XVIII al XX (donatiu mínim: 5 euros). C/ Consell de Cent, 293 – Barcelona.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El **dilluns 3 de febrer**, a les 19.00, els Dilluns dels Drets Humans *Dret a una mort digna. De què parlem?*; els **dijous del 6 al 27**, a les 19.00, seminari permanent de personalisme *El personalisme comunitari i el posthumanisme: reptes tecnològics i humans* con Sergi Mas i Albert Llorca; el **dissabte 8**, a les 10.00, jornada *Els avenços del coneixement de la Bíblia i del Nou Testament en els últims decennis: les contribucions d'exegetes catalans*; els **dijous del 20 de febrer al 26 de març**, a les 19.00, curs *Incapaçes de Déu* amb Josep Cobo (c/ Roger de Llúria, 13 – Barcelona).

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

El **dilluns 3 de febrer** comença el taller de lectura *Els «Quatre Quartets» de T. S. Eliot i el sentit de la condició humana* amb Sam Abrams. Inscripcions: tel. 934 880 888.

ISCREB

El **dimarts 4 de febrer** s'obren les inscripcions per a estudis bíblics i en diàleg interreligiós, modalitat virtual. Informació: tel. 934 541 963, www.iscreb.org.

FRANCISCANS

El **dijous 6 de febrer**, a les 20.00, fra Josep M. Massana parla sobre *Jesús, mestre de pregària* (c/ Santaló, 80 – Barcelona).

INSTITUT SANT TOMÀS-BALMESIANA

Els **dijous del 6 de febrer al 4 de juny**, a les 19.00, curs *La política de Aristóteles* amb José M. Alsina (www.istomas.org).

SOPARS ALPHA

El **divendres 7 de febrer**, a les 19.30, presentació de les sessions dels Sopars Alpha a la basílica de la Concepció de Barcelona. Inscripcions: tel. 652 802 591, www.parroquiaconcepciobcn.org/alpha.

VERITABLE VIDA EN DÉU

El **diumenge 9 de febrer**, a les 18.00, grup de pregària a les Carmelites Missioneres (c/ Puiggari, 1 – Barcelona). Més informació i llibre: Mercè Ferrer, tel. 935 304 806.

MOVIMENT CULTURAL CRISTIÀ

El **cap de setmana 22 i 23 de febrer**, al Seminari Conciliar de Barcelona, curs-homenatge a Guillem Rovirosa i Julián Gómez del Castillo *Apostolat i caritat política*. Inscripcions: tel 616 957 645.

Girona

VIDA CONSAGRADA

El **diumenge 2 de febrer**, a les 19.00, Jornada de la Vida Consagrada a l'església del Mercadal de Girona. Presideix Mons. Francesc Pardo.

Lleida

MANS UNIDES

El **dissabte 8 de febrer**, a les 19.00, missa i sopar de la fam a la parròquia de Santa Teresa Jornet de Cappont (Lleida).

Tarragona

JOAN SERRA I VILARÓ

El **dimecres 5 de febrer**, a les 19.00, conferència *Joan Serra i Vilaró i la Necròpolis* amb Josep Anton Remolà als Serveis Territorials de Cultura a Tarragona (c/ Major, 14).

Vic

COVA DE SANT IGNASI

El **cap de setmana del 15 al 16 de febrer**, recés multigeneracional amb Rafael Abós, Glòria Andrés i Jaume Casassas; el **cap de setmana del 21 al 23**, Enneagrama (Josep Lluís Iriberrí, s.j., i equip). Informació: www.covamanresa.cat.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcrist

 catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Coloma Boada, Joan Boronat, Esther Borrego, Agustí Codinach, Antonio Gil, Joan Guiteras, Lluís Martínez Sistach, Joan A. Mateo, Àngel Miret, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Griselda Oliver, M. C. Orduña, Joan Pallarès-Personat, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Cristina Sánchez, Lluís Serra, Rafael Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja, Mey Zamora

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

LLUÍS MONTSERRAT /
JOAN ANDREU PARRA

El 28 de novembre passat es va celebrar el Dia de les Persones Sense Llar, una realitat creixent a les grans ciutats. Fundació Mambré busca i facilita habitatge a les seves entitats fundadores (Arrels Fundació, Assís Centre d'Acollida, Companyia de les Filles de la Caritat i l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu) que treballen amb persones sense llar o en exclusió social. Més informació a www.fundaciomambre.org i www.totxanasolidaria.org.

Les constitucions indiquen que tothom té dret a una llar. De la llei a la realitat hi ha una gran distància?

Cert, perquè l'habitatge, que és un dret fonamental de la persona, en la realitat és un bé especulatiu: tenim els preus del lloguer disparats. És un mercat que caldria regular i ningú no posa fil a l'agulla. Veiem la dificultat que pot tenir qualsevol per viure dignament en un habitatge. I, a més, al nostre país, hi ha molt poc habitatge social.

La realitat dels treballadors colpeja?

Hi ha més treballadors i pensionistes pobres que gent en situació de carrer, sense llar. Avui dia, qualsevol pot acabar sent una persona sense llar.

El neologisme *sensellarisme* ja ha estat admès a la llengua oficial. Això vol dir que aquesta realitat s'ha estès?

Caldria distingir entre sensesostre i sensellar. Els sensesostre són els que estan directament al carrer (a Barcelona, uns 1.200). Sensellar és un concepte diferent. Llar és on pots construir la teva vida i el teu projecte. I sense això hi ha moltíssima més gent que viu de manera indigna, en infrahabitatges... Per tant, no solament hem de donar habitatge, hem d'ajudar a construir llar.

Què ofereix Mambré?

Mambré neix quan encara no es

Manuel Lecha, president de la Fundació Mambré

«No solament hem de donar habitatge, hem d'ajudar a construir llar»

parlava del problema de l'habitatge com a cabdal en qualsevol procés d'inserció social. En aquell moment, s'invertien molts diners per pagar habitacions en pensions del Raval, de molt poca qualitat. La idea era concentrar recursos i oferir dignitat. La primera experiència va ser en un edifici a la Ronda Universitat de Barcelona que ens va cedir l'Orde Hospitalari Sant Joan de Déu. El vam adequar i vam poder reduir el preu resident/nit, s'hi podien rentar la roba, fer el menjar... la qualitat de l'atenció va millorar molt.

Com ha evolucionat el projecte?

Avui ja gestionem uns 270 pisos i podem oferir un servei a moltes més persones. Però encara necessitem créixer més perquè malauradament la demanda no disminueix. Aquests pisos cobreixen necessitats d'habitatge o allotjament diferents segons les necessitats de les persones. Oferim des d'habitatge residencial

per a estades curtes, fins a habitatges compartits temporals amb suport social, i més recentment habitatges compartits sense cap suport per a persones que s'han recuperat, són plenament autònomes, amb ingressos insuficients per accedir al mercat ordinari d'habitatge i amb qui establim un contracte de lloguer directament.

Esteu recaptant pisos?

Sí, oferim a qualsevol persona que vulgui llogar un pis a un preu raonable de mercat, una rendibilitat econòmica justa i també social. En el pacte que fem assegurem que podrà cobrar cada mes, que cuidarem l'habitatge i que si hi ha problemes amb el veïnat ens en farem càrrec. També tenim el projecte de rehabilitació, un fons econòmic a Coop57 destinat a posar en condicions un pis que estigui buit i necessiti obres de millora. Amb aquests diners ja hem rehabilitat 18 pisos.

Ràdio Estel

espai de trobada, participació i diàleg

Freqüències

106.6 FM Comarques de Barcelona: Barcelonès, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Baix Llobregat, Anoia, Alt Penedès, Selva i Maresme
93.7 FM Catalunya central: Bages, Osona, Solsonès, Berguedà, Segarra, Anoia, Conca de Barberà, Alt Camp i Vallès Occidental
100.6 FM Comarques de Tarragona: Alt Camp, Conca de Barberà, Alt Penedès, Baix Penedès, Tarragonès, Garrigues, Priorat, Ribera d'Ebre i Garraf
103.4 FM Comarques de Girona: Alt Empordà, Pla de l'Estany, Garrotxa, Gironès, Baix Empordà, Osona i Selva
90.1 FM Tortosa: Baix Camp, Priorat, Ribera d'Ebre, Baix Ebre i Montsià
96.8 FM El Garraf: Garraf i Baix Penedès
98.4 FM Vic: Osona
91.5 FM Lleida
104.4 FM La Cerdanya
105.0 FM La Seu d'Urgell - Terres de Ponent: Urgell, Pla d'Urgell, Alt Urgell, Noguera i Segarra
106.0 FM Era Val d'Aran
107.5 FM Principat d'Andorra

actualitat,
Església
 esports, Cultura
 Solidaritat, on line
Radioestel.cat
 a la carta

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Tortosa, 90.1 / Vic, 98.4 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Bossost, 106.0 / Andorra, 107.5

